

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre 48 kor
Fél évre 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor
egy óra 4 kor.

Nyiltséri közlemények
méréllapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak pályájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Tózszei főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, szeptember 12.

Mai lapunk főbb közleményei:

Agyonpártolt kérelem.
Kinek ki a protektora.
Hofmann Adolf távozása.
Ha a miniszter magyaros stílusra tanít.
Incidens főispán és tanácsnok közt.
A szép varróleány arcképe.
Sertéshizialás közszükségleti célokra.
Arad parlamentjéből.

„Drágaság — grombaság!”

A város közgyűlésén egy beszéd hangzott ma el, mely a reflektor fényességével világított rá Arad város ötödik háborús esztendejének égető bajaira. Szomorú, sőt megdöbbentő képet rajzolt a felszólaló azokról az állapotokról, melyek között élünk s amelyek miatt csak azért nem jajgatunk folytonosan, mert a háboru rettenetes nyomorúsága beteggé tette a szemünket s hályogot növesztett józan ítélőképességünkre.

Aki látni akar: fogja meg annak a törvényhatósági bizottsági tagnak a kezét s hallgassa — szívfájdalommal is — keserűen őszinte beszédét:

— Arad város vezetőségének politikája és talentuma — csődöt mondott. A város adminisztrációjának tiszta és világos képet kellene nyújtania a múltból és a jövőről egyaránt. A polgárság ezzel szemben homályos utacszkok között bolyong; a múltokról csak szenvedései nyomán adhat számot, a jövőt illetőleg állandó kétségek között ténferog. Hová letti e város fejlődésének biztos útja? Hová vezették ez öt-éves kinszenvedés alatt?

— Ki tud erre felelni? „A városnak nincsen zárszámadása, költségvetése pedig illuzórius”... Azt mondják lehetetlen a költségvetést hékebeli pontossággal betartani. Hiszen a háboru napról-napra olyan feladatok elé állítja a város vezetőségét, melyekkel lehetetlen előre számolni, melyek megdöntenek minden előrelátást. Mint a mai közgyűlésén is: tisztviselők fizetésrendezésének ügye, naturállakkal való ellátása, óradíjak felemelése stb.

Elismerjük. Sőt egyetértünk a város vezetőségének okadarolásával is. De — annál jobban hibáztatjuk politikájukat, mely örökös panaszból, a „nincsen fedezet” emlegetéséből áll s amely egyetlen vonalon sem mutat fel pozitív termelő erőt. Miért nincsen kellő fedezet. Miért nem teremti a város vezetősége? Miért nem szaporítja jövedelmeit a fokozódó drágasággal arányban? Hiszen a város urai azért bínek magas székeiken, hogy a növekedő kiadások számára növekedő jövedelmei teremtsenek. De nem az egyetlen kényelmes módon: — adók kieszélése révén, pótdadókból, telekértékadókból, a város polgárainak újabb és újabb megterhelésével. Végezzenek a város ve-

zetői termelő és gyümölcsöző munkát. Lendüljön fel a torony alatt az ipari és kereskedői szellem s ásson ki a kínálkozó lehetőségek talajából új és újabb értékeket, melyekkel a város vagyonát gyarapítsák s a terhek elviselésére képessé tegyék. Ne ezer és ezer szegény és kinlódó kis polgárnak adófilléreire számítsanak folytonosan, de keressék meg a hadimilliomosok eldugott ezreseit s ezekkel reorganizálják a csőd felé haladó városi gazdálkodást.

Az a kép, melyet egyik városatya a drága ságról mondott, nagyon találó. Könnyű ugy gazdálkodni, hogy a gyepelt egyszerre odadobják az elragadt lovak közé. Tessék az Arad város területén üzleteiben és piacain elharapó-

zott türehtelen drágaságot megfékezni, mert a közönyösség odadobott gyepelével csak újabb iramra biztatjuk a szemérmelenségig felülvalkodott árfelhajtókat. Ezért nem lehet ma-holnap az aradi piacokon mást venni, csak két bőven termő árucikket: drágaságot és grombaságot! Ezért történik minden úgy, a hogy történik. Ezért nincs zárszámadás, ezért illuzórius a költségvetés, ezért nincs semmire se fedezet, ezért jajgatnak a tisztviselők, ezért sóhajtognak a polgárok s ezért fog végre az egész szeker felfordulni. Mert nincs egy összefoglaló erős akarat, amely egyenlően tudjon ösztönözni és ostromozni. Minden: a maga helyén.

Nagy tartalékjaik vannak a németeknek

(Oriási akadályok a Sigfried-állások előtt.)

Berlin, szeptember 11. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Yperntől délre és a Labosse csatornától északra angol részleges előretörések visszaverése alkalmával foglyokat ejtettünk. A Petrones—Cambrai utól délre az angolok megújított támadásai ismét heves harcokra vezettek. Crazeaucourtól és Epehytől délre egyes helyeken eljutott az ellenség első vonalainkig, de ellentámadással visszavertük és 300 foglyot ejtettünk. A Ham—St. Quentin ut mindkét oldalán visszavertük a franciák meglepő és tüzéségi előkészítés után megkísérelt részletes támadásait. Helyi harcok az Ailette-től északra, az Ailette és az Aisne között délután a tüzéségi tüzelés hevesése nagy erejűvé fokozódott. Este az ellenség erős támadásokra indult, amelyek vonalaink előtt meghiusultak. — Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Genéből jelentik: A Journal de Geneve szerint a német hadvezetőség erős legénységi tartalékot tartott vissza, hogy minden eshetőségre el legyen készülvé. Körülbelül husz hadosztály-elsőrangú csapat az, amit a németek eddig megkímélnek. Még megvan a lehetőség, hogy szembeszállhatnak az ellenséggel, még ha folytonos visszavonulással kell is megküzdeniük. Ezenfelül Németországnak más eszközei is vannak, hogy legénységének a létszámát emelje. Így a legfiatalabb korosztályok behívása és csak aztán jön a szövetségesekre és a lengyelekre való apellálás.

Berlnből jelentik: Francia lapok egyhangzóan elismerik, hogy a németek a régi Sigfried állás közelében egyre több akadályt gördítenek az ellenség útjába. Nagy terület jutott víz alá, főképen Amienstől keletre. A Scarpe folyó kiadt és környéke hozzáférhetetlen. Valamennyi harctéri tudósító azt jelenti, hogy az új német állásokat rendkívüli módon megerősítették és ott olyan akadályokat

alkottak elébe, amelyek leküzdése a legsúlyosabb harcba fog kerülni. Ezért következett el most a szélcsend.

Párisból jelentik: A francia képviselőház pénzügyi bizottságában a pénzügyminiszter kijelentette, hogy a visszafoglalt francia területeknek régi állapotba való visszaállítása Franciaországnak közel két milliárd frankjába került.

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Cooper, amerikai munkásvezér egy újság munkatársa előtt a következő kijelentéseket tette: Az amerikai munkásság elhatározta, hogy époly kevéssé szándékszik konferenciát tartani a német munkásokkal, mint én magam. Első kötelességünk az, hogy megnyerjük a háborut, addig nincsen időnk a tárgyalásra. Németországnak demokratizálnia kell a kormányát, hogy a világ demokratái tárgyaljanak velük, vagy pedig a szövetségesek kénytelenek lesznek tovább harcolni, amíg meg nem semmisítették a német militarizmust. Ezért semmiféle áldozatot sem szabad nagynak tartani. A szövetségeseknek ahhoz a 14 ponthoz kell ragaszkodniok, amelyeket Wilson az év elején közzé tett.

Zürichből jelentik: A Züricher Post jelenti Hágából: A hollandiai előkelő köröknek az a felfogása, hogy a hadviselők között télire fegyver szünet lesz.

Frankfurtból jelentik: A Frankfurter Zeitung tudósítója jelenti a nyugati frontról, hogy a fronton aránylag csend van. Nagy figyelemmel várják, vajjon Foch megkísérel-e egy újabb áttörést.

Newyorkból jelentik: Washingtonból érkező jelentés szerint Baker amerikai hadügyminiszter Franciaországba érkezett. Utján elkísérte a repülő szolgálat főnöke is. Az utazás célja a repülő szolgálat szabályozása és a szállítások elintézése.

Agyonpártolt kérelem.

(A tisztviselők Bizottságba eltemetett kívánságai.)

Régen ült össze a törvényhatóság olyan nagy terjedelmű programmal, mint ma. Végeláthatatlan volt a sorrend, amelynek tárgya-lisa beleriyult az estbe. Fél nyolc elmúlt, mikor a városatyák elhagyták a közgyűlési termet, a mely ma hangos volt a személyes invektívák-tól, aminthogy a tárgysorozat nagy részét is személyes természetű ügyek alkották. Ezek mellett olyan kicsiségek, mint a 24 millió kölcsön, igazán alig keltettek érdeklődést.

Rendkívül élénk vita keletkezett akörül, hogy a város tisztviselői természetbeni javak-kal elláttassanak-e. A városi tisztviselők különböző kérelmekkel fordultak a törvényhatósági bizottsághoz és többek között azt is kívánták: alakíttassék a tisztviselők számára beszerzési csoport, amely a város anyagi garanciája mellett zerezzen be naturáliákat a hivatalnokok számára. A városi tanács azt javasolta: elvileg fogadja el a közgyűlés ezt a kívánságot és a polgármester elnöklésével küldjön ki bizottságot a kérdés alapos kidolgozása céljából és a legközelebbi közgyűlés elé kész tervet vigyen ez a bizottság. Ez a bizottság három tisztviselőből, három tanácstagból és három törvényhatósági bizottsági tagból áll.

Legelőször *Mülek Lajos dr.* szólt a kérdéshez. Szerinte tekintettel kellene lenni a polgárság teherviselő képességére és arra, hogy a városi pótdadó a háboru alatt 74 százalékról 94 százalékra emelkedett. Ha ez így halad, akkor a város előbb-utóbb csődbe jut és ilyen körülmények között nem lehet folytonos fizetésemelésekkel és pótlékokkal, valamint hasonló kiadásokkal terhelni a költségvetést.

— A háboruban meggazdagodott emberek, a hadimilliomosok vagyonára tegye rá a kormány a kezét — hangsúlyozta *Mülek* — és azt ossza szét a tisztviselők között, azonban a csaknem csődbe jutott várost nem szabad új terhekkel megnyomorítani. Ha végignézünk a közgyűlési tárgysorozaton, úgy találjuk, hogy minden második pont valami fizetésemelésről, vagy segélyről szól. A tisztviselők sorsát ugyan a szíven viselém és átérzem helyzetük súlyosságát, azonban figyelembe kell venni, hogy Arad a tönk szélén áll.

— Bár én állanék úgy — szólt közbe *Sófalvy György*.

Mülek Lajos dr.: A bizottság javaslatát úgy készítse elő, hogy az keresztülvihető is legyen, a polgárság érdekeinek nagyobb sérelme nélkül.

Varjassy Lajos dr.: Nehogy azok a tények, melyeket az előtteszóló mondott ellenmondás nélkül maradjanak, kénytelen ő is felszólalni. Az állam a hozadéki adórendszerrel áttért a jövedéki és vagyonadóra, amely után nincs pótdadó, így a városok zsákutcába jutottak, mert jövedelmeik fokozására nekik más módokat kell keresniök. A most szőnyegen levő kérdésnél az a legfőbb, megtud-e ma a tisztviselő élni fizetéséből. A mi főbb tisztviselőink is 7—8 ezer korona fizetést huznak. Ez szegényes állapot. Ha nem gondoskodunk ennek megváltoztatásáról, itt fogják hagyni a várost tisztviselőink. Egy kevesebb kvalifikációval bíró bankigazgató ma 60—70 ezer koronát kap, míg a polgármester összesen nem megy fel 20 ezer koronára. Gondoskodnunk kell, hogy a városi tisztviselők jobban legyenek fizetve. Elfogadja a tanács javaslatát.

Aradot kivesszik a nagyváradi közéletmezési körzetből.

(A kormány *Steuer György dr. torontáli főispánt* nevezi ki Arad közéletmezési kormánybiztosává.)

(*Budapesti munkatársunktól.*) Bizonyos, hogy ősszel néhány főispánság vezetésében változás fog beállani. Több főispán már is kérte felmentését és a változások a politikai szezon megkezdésével meg is történnek. A távozó főispánok listáján szerepel *Steuer György dr. torontáli főispánnak* a neve is. A kinevezése előtt a honvédelmi miniszteriumban volt miniszteri tanácsos és kinevezését annak idején Torontálban rendkívül nagy szimpátiával fogadták, *Stauer* ugyanis egyszerű, paraszti sorban lévő kisbirtokos szülők gyermeke és a demokráciát teljes mértékben bevitte új hivatáiba, ahol rendkívül sokat dolgozott és ajtáját nyitva hagyta mindenki számára.

Politikai okok miatt távozik. Megelégette a személye ellen folyó politikai intrikát. A munka embere volt, mentes minden hátsó gondoktól.

Wekerle Sándor miniszterelnök azonban akkor, amikor *Steuer György dr.* ismételtén kérte a felmentését, hangsúlyozottan kijelentette, hogy a kérését teljesíti ugyan, de számít továbbra is *Steuer György* tevékenységére. A miniszterelnök már akkor megmondotta a távozni készülő torontáli főispánnak, hogy olyan pozícióba szándékozik őt kinevezni, amelynek munkaköre lényegesen nagyobb egy főispán munkakörénél és ahol *Steuer György dr.* tevékenységére, munkabírására és szakismeretére fokozott mértékben van szükség.

Adler Andor: Ha sohasem tartotta természetesen, most be kell, hogy lássa a sok pótlék-kérés igazságát. Jól aposztrofálta *Mülek*, hogy a piacon csak drágaságot és gorbombaságot lehet kapni. Ezzel nem rendezhetjük a tisztviselői fizetéseket. Abból a javadalmaszástól, melyet a tisztviselők kapnak, megélni nem lehet. Miután mi megköveteljük a munkát, nekünk kell gondoskodnunk, hogy tisztviselőink gond nélkül megélhessenek. Maga is szegényen, hogy a polgármester huszezer korona fizetést kap. A kérés teljesítését elodázhatatlannak tartja.

Mülek Lajos dr. úgy látja, félreértették. Nem ellensége ő sem, hanem barátja a tisztviselőknél. Nem tartja azonban helyesnek, hogy itt a közgyűlési teremben azt hangoztatják, hogy a tisztviselők a rossz fizetés miatt elhagyják a várost.

Varjassy Lajos dr.: Ez az én véleményem és nem a tisztviselők mondták.

Mülek Lajos dr.: Azt hiszi, a tisztviselői kar rossz időkben is kitart a város mellett. Ő nem beszél a tisztviselők ellen, csupán azt óhajtja, hogy egyeztessen össze a bizottság a tisztviselők érdekét a polgárság érdekével.

Szatlmáry János: Pártolja a tanács indítványát. A bizottságot kiegészíteni ajánlja *Hoffmann Antal*, *Berta Titusz* és *Reinhardt Gyulával*, akik foglalkoznak szociális kérdésekkel.

Koromzay Frigyes szintén javasolni akarta a bizottság kiegészítését a törvényhatóság még néhány szakemberével. Úgy látja, a kérdésnek a kellelénél sokkal nagyobb fontosságot tulajdonítanak. Nem helyesli, hogy a közgyűlési teremben olyan felszólalások történtek,

Jól informált helyről kapom most azt az információt, hogy

Steuer György dr.-t közéletmezési kormánybiztosnak nevezik ki és pedig olyan kiterjedt hatáskörrel, aminő egyetlen közéletmezési kormánybiztosnak sincsen meg.

A kormány *Steuer György dr.* részére egy egészen új kormánybiztossági körzetet szervez, amelybe azokat a törvényhatósági jogga felruházott városokat sorozza, amelyek ezidő-szerint nem székhelyei valamelyik kormánybiztosságnak. *Eme városok közé tartozik többek között Arad is.*

Ez a készülő intézkedés azt jelenti, hogy rövidesen Aradot is kivesszik a nagyváradi közéletmezési körzetből, Arad több várossal együtt egy új közéletmezési körzetbe kerül, amelynek alkalmasint *Budapesten lesz a székhelye* és ennek a körzetnek az ügyeit fogja *Steuer György dr.* vezetni.

Eme információim kiegészítéséül még csak azt jegyzem meg, hogy *Wekerle Sándor* miniszterelnök e tervbevett intézkedéséről közlést eddig még nem tett és e tervről még a közéletmezési kormánybiztosoknak sincs tudomása. *Steuer György dr.* a miniszterelnök felszólítására kijelentette, hogy késznek nyilatkozik az állás elfoglalására.

melyek növelhetik a tisztviselők elégedetlenségét.

Barabás Béla dr. főispán ezután bezárta a vitát. A közgyűlés kimondotta, hogy az indítvány addig nem fogadtatik el, míg a bizottság elaborátumát nem terjeszti be. A bizottság tagjaival a tanács által javasolt tagokat választották meg, *Szatlmáry János* által javasoltak kiegészítésével.

VÁROS ÉS MEGYE.

A virillsek névjegyzékének összeállítása. Közhírré tesszük, hogy Arad sz. kir. város igazoló választmánya a törvényhatósági bizottságban 1918. évben szavazattal háró legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítása céljából f. évi szeptember hó 16., 17. és 18. d. e. 9—12 óráig *Petrán György I.* aljegyző hivatalos helyiségében (Csanádi-palota adóügyi tanácsnok szoba) ülést tart. Felhívtnak mindazok, kik az adó kétszeres beszámításának az 1836. évi XXI. t.-c. 26. szakaszában biztosított kedvezményt igénybe venni kívánják, vagy ezen törvény alapján bármilyen jogokat érvényesíteni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat az igazoló választmány jegyzője előtt az ülések tartama alatt írásban vagy szóval bejelentsek. — Arad sz. kir. város igazoló választmányának 1918. szeptember 11-én tartott üléséből. Dr. *Robitsek Ágoston* biz. elnök, *Petrán György I.* jegyző.

— *Városi ellátásban az árvaház.* A miniszter ma leiratban értesítette Arad város közéletmezési hivatalát, hogy vegye a városi árvaházat saját kezelésébe. Egyben utasította az árvaházat, hogy nyújtsa be a negyedévi ellátás tervezetét a városi közéletmezési hivatalhoz.

Kinek ki a protektora.

(Személyes politika a közgyűlésen. — A vitában részvett a rendőrtisztviselők kérelme.)

Arad mai közgyűlése foglalkozott a rendőrtisztviselők kérelmével, akik a központi és külső ügyeleti díjak felemelését és a piaci ügyeleti díj engedélyezését kérték.

Zubor Andor tanácsos ismertette a tanács ama javaslatát, hogy a városi szervezeti szabályzat értelmében sem teljesíthető ez a kérelem. Személyes színezetű vita fejlődött ki e kérdés körül.

Dr. Nagy Sándor szólalt fel elsől. Rögtön ki fog tenni — mondotta — milyen sulyu protektor vagyok én. Sok kérdés jelenik meg itt a törvényhatóság előtt és a kérdés sikere mindig attól függ, hogy a ki a protektora, ki az, aki felszólal mellette. S így a törvényhatóság mai állapotában csakugyan függő helyzetben van azok miatt, akik a protektorságot gyakorolják. Azzal tisztában vagyok, hogy a rendőrtisztviselők kérelme jogos és semmi akadályának nem szabad lenni, hogy 20 koronára, erre a minimális összegre felemeltessek. Megkíséreltem hát én is latba vetni az én protekcióm sulyát. A város nagyon takarékoskodik a tisztviselők fizetésének a rendezésével, ez igaz, de úgy takarékoskodik és akkor takarékoskodik, mikor a kis emberek fizetésének a felemeléséről van szó. Ezzel szemben hátródom javasolni, hogy most próbáljunk az igazság mellett szavazni és eltérve a rendszertől, próbáljunk a rendőrtisztviselők helyzetét javítani.

Zubor Andor: Csak azt kívánom megjegyezni, hogy a tanács tagjainak semmiféle személyi fizetései vagy pótlékai nincsenek.

Jegassy Károly dr.: Nagy Sándor azt állítja, hogy a tanács nagyon szűkebbül, mikor a kisebb tisztviselők fizetésemeléséről van szó. Tessék megnevezni, hogy kik azok a tanácsnokok, a kiknek a kisebb tisztviselőkkel és más kisebb rangú hivatalnokokkal szemben személyi pótléka lenne. Az egyetlen a polgármester ur, aki ilyen személyi pótlékot élvez.

Nagy Sándor: Erre akartam én is célozni.

Jegassy Károly: Kénytelen visszautasítani Nagy Sándor emez indokolatlan vádját és kénytelen tiltakozni a tanács tagjait ért inszINUÁCIÓ ellen.

Varjassy Lajos dr.: Sajnálja, hogy a vita ide mérgesedett. Nagy Sándor dr.-ral szemben megjegyzni, hogy a kisebb tisztviselők mindig jobban vannak fizetve, mint a magasabbrangú tisztviselők. Leghatározottabban tiltakozom az ellen, hogy mi itt protektorságot gyakorolunk — mondja a szónok. — Kétféle politikáról nincsen szó a törvényhatóságban, csupán a tárgyilagos politikáról. Az a tény szögezendő le, hogy itt mindenki egyaránt, magasabb és kisebbrangú tisztviselő, rosszul van fizetve. Az ilyen cinikus kifejezéseket, amelyek most itt elhangzottak, határozottan visszautasítjuk.

Nagy Sándor dr.: Ime, meg akarom mutatni, hogy milyen protektor vagyok és mindjárt kaptam rá támadó választ is. Koronczay Frigyes különben megmondja a kritikát az itt elhangzott szokott beszédekre. De hogy mégis visszatérjek arra az ugynevezett vádra, egy példát fogok felhozni. Én már évek óta jártam a városházára és kértem a polgármester urat, hogy változtassa meg a városházi munkaidőt. Természetesen mindig azt fülekre találtam. Nem régen történt, hogy egy küldöttség Varjassy Lajos dr. vezetésével járt a polgármester urnál.

Dr. Varjassy Lajos: Nem én voltam a küldöttség vezetője, tévesen közölték az újságok.

Nagy Sándor dr.: és mindjárt megváltozott az órarend, úgy, ahogy azt én oly sokáig nem tudtam elérni. Ami a másik dolgot illeti, ma is tapasztaltuk. Hogy sok közgyűlésen azonos ügyekben különböző határozatot hoznak. Én azt hiszem, hogy nekem igazat adnak, ha azt állítom, hogy a kérések elintézése mindig attól függ, hogy ki szólal fel a kérelmező érdekében. Az én felszólalásomnak semmi különös célja nem volt, mindössze azt akartam hangsúlyozni, hogy ha itt a városi közgyűlésen egy vagy ondjuk két személy felszólal, abban az esetben már többször is meglörtént, hogy a tanács javaslatai is elbuk-

Varjassy Lajos dr.: Tiltakozom az ellen, hogy mi itt külön politikát folytatunk, ezt a mai felszólalásom is megcáfolja. Arról én nem tehetek, hogy Sándor dr. még eddig nem érte el, hogy a tanácsot leszavaztassa. Hogy nem érte el, annak talán az az oka, hogy nem volt igaza. Ha nekem sikerült, mint ahogy ma szerencsém volt leszavaztatni a tanács javaslatát, ennek ma is az volt az oka, hogy nekem volt igazam. Hogy néha, különösképpen újabban ugyanazon természetű kérdésekben kétféle határozatot hoznak, én magam is láttam, de volt rá eset, amikor a főispán ur óméltósága lehetetlenné tette, hogy az álláspontomhoz szigorúan ragaszkodjam. Az ügy érdemi részére vonatkozólag még egyszer bejelentem tiltakozásomat és az ügy többi részéhez semmi további hozzáadnivalóm nincsen.

Varjassy Lajos polgármester: Megcáfolja, hogy ugyanazon a közgyűlésen egyforma ügyekben kétféle határozatot hoznak. Látszólag kétféle a határozat, de lényegében nincs benne igazságtalanság. A mai határozatokra is csak azok mondhatják, hogy igazságtalanság, kik nem ismerik az illető kérelmezőknek a viszonyait. Nagy Sándor dr. felszólalására kijelenti, hogy a leghatározottabban visszautasít minden olyan támadást, melyek a törvényhatósági közgyűlés

Ha a miniszter magyaros stílusra tanít.

(A nép cífra beszéde.)

Egyszer egy író, akinek legjobb munkáit a sajtóhibába tette tönkre, könyvet írt a sajtóhibákról. Ambicionálta, hogy ez a műve hibamentes legyen és ezért maga korigálta a kefelevonásokat. Természetes, hogy az első sajtóhibát a könyv címlapján inscelkedett vele. Fogta magát és beleugrott a Dunába.

A világezt sem kívánjuk, hogy a közoktatásügyi miniszter vagy pedig az alábbi rendeletet megirt referense eldobja szép életét, amiért éppen maga esik abba a hibába, amely ellen a figyelmeztető szavával küzdeni akar. A miniszter — igen okosan — az érettségi vizsgák tanulságaként azt állapítja meg, hogy az ifjuság nem tud magyarosan írni és kötelességévé teszi a tanároknak a magyaros stílus fejlesztését. Ez nagyon szép, nagyon üdvös és dicséretre méltó. A hogyan azonban ezt megteszi, az éppen nem példaadó, mert maga a rendelet, a magavartalanúsnak, a hivatalos rossz stílusnak a legklasszikusabb példája. Hangzik pedig a következőképen:

„A folyó tanévi érettségi vizsgálatokra vonatkozó jelentésekből kitünt, hogy az érettségi írásbeli dolgozatok tételei nem voltak mindig megfelelőek. A latin nyelvi tételeknél lehetően oly részületek választandók, különösen az írásbelinél, amelyek magukban véve megérthetők, kerek egészek és nem tételvezik fel az előzmények teljes ismeretét s esetleges zavar elkerülése végett a főigazgatósághoz benyújtott szöveget táblára kell diktálni. A többi dolgozatoknál, de első sorban a magyar nyelvenél a tanulók stílusa ellen, továbbá amiatt merült fel panasz, hogy a szaktanárok nem adják meg mindig a tanulóknak a kellő utmutatást. A külső csinosság, a rendes írás megokolt követelménye tekintetében még a leánytanulóknál is merültek fel kifogások. Az ékezetek helyes alkalmazásának helyes érzéke sok helyütt kezd a tanulóknál elmosódni. Egész iskolák növendékeinél tapasztalható pl., hogy az „-it“ végű igéknek és azok származékaiknál az i betűt, az új szónál és származékaiknál az u betűt következőlesen röviden írják. Általánossá kezd válni pl. az is, hogy a „mert“ vagy „mivel“ kezdődő okhatározó mondatot az ifjak önálló mondatnak írják, rendszerint előző kérdőmondat után, de enélkül is. És mivel ily hibák

személyi politikáját érintik. Megjegyzni, hogy Varjassy Lajos dr. nem vezetett hozzá küldöttséget, mert a küldöttségnek a vezetője Lócs Rózsa helyettes polgármester volt. Az új munkarendre vonatkozólag megjegyzni, hogy a tisztviselők csak jótékonyságban részesülnek, amikor állásuknál fel vannak tartva a hivatalos munka mellett, a kis tisztviselőknek ugyanis szükösük van arra, hogy a délutáni idejüket más munkák-
nál elfoglaltassák a mai nehéz megélhetési viszonyok között. Bejelentetem, hogy amikor elhatároztam magam az új munkarendnek életbeléptetésére, kikötöttem, hogy a tisztviselők a legpontosabban végezzék munkájukat. Nem igaz az, hogy a tisztviselők az új rend keretén belül elhanyagolják munkájukat. Egyébként ha hátrányosnak az új rendnek a további fentartása, azonnal hatályon kívül helyezném azt. De megvagyok győződve, hogy ez a jótétemény helyesnek fog bizonyulni és ezt érezve, a tisztviselők még fokozottabb lelkiismeretességgel fogják elvégezni munkájukat.

Szathmáry János a rendőrtisztviselők napidíjának és egyéb illetményeinek a kialakására vonatkozólag kéri a közgyűlést, hogy mindezeket tegyék át a pénzügyi bizottsághoz javaslat-tétel és konkrét határozatok megtétele céljából, mert mielőtt a közgyűlés leé kerülne, célszerű ezeket alaposan megbeszélni.

Zubor Andor kéri, ha a törvényhatósági bizottság hozzájárul ehhez az indítványhoz, ugy a közgyűlés a sorrendben szereplő mindennemű pótlékögyvet is ehhez a bizottsághoz utaljon át.

alig „javítottak“ ki, a használat mindig általánosabbá lesz. Megszívlelésre méltó az is, hogy az írásjelek kitételeiben is nagy az ingadozás, hogy a mondat szerkesztés nagyon bonyolult, hogy az idegenszerű kifejezés és szerkezet használata még mindig sűrűn fordul elő. A tanári testületek figyelmét ezekre az észrevételekre nyomatékosan felhívom, mert fontos a magyar stílus fejlesztése.

Fontos a magyaros stílus, nagyon fontos, de hát miért nem tart a miniszterium az ilyen rendeletek megírására egy olyan írót, aki magyarosan tud is írni.

A magyaros stílus természetesen nem tévesztendő össze a nép cífra beszédeivel. Erről a témáról mondott el egy igen érdekes előzetes Balassa Ármin dr. szegedi író parasztokból álló hallgatóságának Rószkén, egy Szeged melletti faluban, ahol a szegedi Dugonics társaság, az egyik tanyán rendezett uradalmi délutánt.

Balassa dr. felhívta a hallgatóság figyelmét arra, hogy a cífra betűkkel csuffá teszik a szép magyar nyelvet, gyanúba keverik a bíróság előtt jellembeli megbízhatóságukat és sokszor nagy vagyoni és szabadságsági károkat okoznak az értelmetlen beszéddel saját maguknak és az ügyekben érdekelteknek. Példákat hozott föl ezután a cífra beszédre. Elmondotta többek között, hogy egy járásbírósi tárgyaláson kihallgatott parasztlány a tanuvallomása befejezése után arra a kérdésre, hogy mennyi költséget számít föl, így felelt:

— Egy eskü husz korona.

Erre a bíró nagyot nézett és rögtön arra gondolt, hogy a tanu hamis vallomást tett, hogy pénzt keressen. Figyelmeztetése után a tanu azt mondotta, hogy őt a bátyja tanította erre, aki azt mondotta, hogy ahányszor behívják a bírósághoz és meg kell neki esküdni, husz koronát kérjen. Ez a tanu nem az esküért kérte a husz koronát, hanem a fuvarköltséget és tanudíjat gondolta aláta, de mert cifrán akart beszélni, úgy látszott, mintha az esküt csak a volna husz koronára.

A második példa pedig az volt, hogy egy vásárhelyi parasztagazda halasztást akart kérni a polgármestertől az adóárverésre, mert soványak voltak a befoglalt malacok és megakarta előbb hizlalni azokat. A gazda egy nagy, kövér adótárnokot is be akart panaszolni, aki a halasztást megtagadta. Kérését így terjesztette a polgármester elé:

— Tekintetes Főhadnagy Polgármester Ur! Ki hocsjátolta hivatalos utnak azt a vén kóspaszt, aki egy-két garasért mindenkit megmar? Mert én vagyok a célszerű szögény ember, akin

az az adó alkalmatlanság lóg. De tessék elhinni, hogy egy-két hélig sehogyse tudok eleget tenni az artikulusnak, mert szörnyen rossz viszonyban vagyok a disznóimmal."

A hallgatóság természetesen jóízűen nevette ezen a mondáson, amelyet Bálassa dr. zamatos magyarsággal reprodukált. Majd utána még több példát is hozott föl, a melyekkel szemben rámutatott a szép, eszmedus népies beszédre, amelyből az irodalmi nyelv is táplálkozik. Itt is hozott föl néhány példát. Egy közönséges paraszt ember a pénz jelentőségét így fejezte ki: *"Ha volgnék még is, partnak holadsz, ha pénzed nincsen."* "A pénz olyan annak, aki nem tud vele bánni, mint a hónapos gyerek szömlének a pápaszöm: ahelyett, hogy jobban látna, megvakul tőle."

Egy gonosz Pista ruházatu szőlőcserész a napokban a helyszínen, attól való félelmében hogy becsületét meggyarantálja, a tisztességet a következő rövid mondattal fejezte ki a legteljesebb önérték hangján:

"Nem akarom, hogy belülről is olyan piszkos legyek, mint kívül."

Sertéshizlalás közzükségleti célokra.

(Szeptember 20-ig le kell tenni a sertéseket.)

A sertés és zsirellátás szervezési munkája, mely a hadsereg és az ország zsirsükségletének kielégítéséről van hivatva gondoskodni, lázas buzgalommal folyik az egész országban a legszebb siker reményével. Az organizációs munkálatok végrehajtására a kormány az Országos Sertéstartalmi Irodát létesítette, mely a földművelésügyi és közlekedési miniszteriumok sertés és zsirellátási hivatala; tisztán és amolyan altruista alapon működő intézmény, mely minden nyereszkedési célnak nélkül dolgozik, miután minden nyereség és veszteség kizárólag a kormányt illeti.

Az iroda fontos feladatainak csak úgy felelhet meg, ha jó kormányrendeletek és azoknak pontos betartása támogatják. Ami az idejű sertéstartalmi vonatkozó kormányrendeleteket illeti, azok mellett, hogy az egyessel szemben liberálisak és méltányosak. Intézményesen hívóknak gondoskodni a zsirellátás biztosításáról.

Igy az új hizlalási rendelet lehetővé teszi, hogy minden háztartás a maga házi szükségletére sertést hizlalhasson a községi előjárás engedélyével. Ugyancsak ez a rendelet gondoskodik a gazdasági szükségletre való hizlalás lehetőségéről is. Az ilyen hizlalásokat a gazdasági szükséglet mérvéhez képest a főszolgabíró engedélyezi, 20 darabon felül a földművelésügyi miniszterium jóváhagyásával. A nagy egész ellátás szempontjából azonban legfontosabb szerepet játszik a közzükségleti célokra való sertéshizlalás. A közzükségleti célokra való sertéshizlalás ma már csak eminens érdeke minden sertéstartónak, hanem *elengedhetetlen szükség*, melyet kikerülni nem lehet. A földművelésügyi miniszteriumnak minap kiadott rendelete értelmében ugyanis mindazok, akik a házi és gazdasági szükségletre hatósági engedély alapján hizlalhatók mennyiségben felül *darabonként 35 kilógrammnál nehezebb súlyú sertésekkel rendelkeznek, tartoznak azokat szeptember 20-áig az Országos Sertéstartalmi Iroda utján közzükségleti célokra hizlalásra, vagy sovány állapotban levő megvételeire felajánlani.* Aki ezt nem teszi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással s 2000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A sertéseket pedig, amelyekre nézve a kihágás történt, a hatóság elhozhatja. Ez a

rendelkezés tehát minden más célra való hizlalást lehetetlené tesz szeptember 20-ika után s kizárólag a közfogyasztás céljaira való hizlalást statuálja. S ez jól is van így. Az összesség szükséglete másképpen ki nem elégíthető, mintha a termelés *egységesen és egy helyről ellenőrzött* történik az összesség javára. De nem csak a földművelésügyi miniszteri rendelet szigorú hangja és büntető sankciója következtében kell minden sertéstartónak sertéssel közfogyasztási célra való hizlalásra az Országos Sertéstartalmi Irodának szerződésileg lekötött és nem csak azért, mert sertéseit más célra már amugy sem hizlalhatja, hanem *legelső sorban azért, mert ezáltal olyan előnyökhöz jut, amelyek a hizlalás rentabilitását és zavaratlanságát teljesen biztosítják.* Így a földművelésügyi miniszter a közzükségleti célra hizlalt sertések részére *szükséges takarmányt feloldja*, ha pedig a hizlalónak nincs elegendő takarmánya, vagy azzal egyáltalán nem rendelkezik, a *miniszter ki is utal takarmányt* a hizlalás részére. Remélhetőleg minden eziránt való hitetlenséget és bizalmatlanságot eloszlat az az örömdetes körülmény, hogy a földművelésügyi kormány már meg is kezdte a hizlalás részére szükséges árpakészletek kiutalását.

Fontos akciója még a földművelésügyi kormánynak az ugynevezett *előhizlalás*, amelynek az a célja, hogy a sertéstenyésztést fokozza s jövő tavaszi beállításra alkalmas sovány sertés anyagot készítsen elő a hizlalás céljaira. Az előhizlalás abból áll, hogy a sertéstartók

Hoffmann Adolf távozása.

(Igazgatóv itozás a Weitzer-gyárban.)

Az aradi Weitzer János-vagongyár beléletében az utóbbi évek eseményei szakadatlan láncolatát hozták a személyi változásoknak. Az első nagyobb arányú rendszerváltozás akkor következett be, amikor néhai *Herzel Bernát* vette kezébe a gyártelep kereskedelmi vezetését. Régi, meggyökeresedett vezető embereket távolított el a gyár éléről ugyszólván márohnapra. Elbocsátott a tisztikar éléről egy omnipotens vezérigazgatót, ki neincsek hosszú, évtizedes hivatali működésre tekinthetett vissza, de dicsekedhetett azzal is, hogy magához a gyár megalapítójához: Weitzer Jánoshoz, közeli rokonai kötelék fizte. Az igaz, hogy ezeken kívül aztán egyébbel nem is igen dicsekedhetett a vezérigazgató ur, mert nevét csak a gyár életében beállott dekadentia, továbbá a részvények lebélyegzése és általános elértéktelenedése tették emlékezetessé.

Müller József került ezután a Weitzer-gyár műszaki igazgatásának élére. Elsőrendű szakember volt, aki Bécsből került Aradra és állandóan oda gravitált vissza. Az első megfelelő alkalmat meg is ragadta és eltávozott Aradról vissza Bécsbe.

Herzel Bernát ekkor új embert hozott. A győri waggongyár műszaki személyzetéből kiszemelte *Hoffmann Adolf* ottani műhelyfőnököt és lehozta Aradra műszaki igazgatónak. Utóda Győrben *Schermer Béla* lett, aki később műszaki igazgatóvá lépett elő. Most *Schermer Bélát* hasonló állásban meghívta a gráci waggongyár.

A győri gyár vezetősége pedig e változás alkalmából újból *Hoffmann Adolfra* gondolt és hosszabb előzetes tárgyalások után *szerződette őt műszaki igazgatónak.*

Az aradi waggongyárnál ezzel üresedésbe jött a technikai igazgató állása aminek betöl-

már malacokat is lekötik szerződésileg az Országos Sertéstartalmi Irodának, amely gondoskodik arról, hogy az így szerződésileg lekötött malacok tartására meghagyassék a takarmány, vagy ha az egyáltalán nincs, a földművelésügyi kormány által kiutaltassék. Minden gazda a saját érdekében cselekszik, ha malacait ilyenformán előhizlalásra szerződésileg lekötö, mert szállítási engedélyt is csak azokra a malacokra ad ki a miniszterium, amelyek a Sertéstartalmi Irodának szerződésileg lekötöttek.

Az országszerte nagy arányokban megindult hizlalási akció eredményességét remélhetőleg csak fokozni fogja a *sertések maximális árait lényegesen felemelő kormányrendelet*, a mely lehetővé teszi, hogy tenyésztő és hizlaló egyaránt megtalálja számítását és bőséges ellenértékét kapja meg munkájának. Teljes is az intéző körök bizalma, hogy minden sertéstartó haladéktalanul és pontosan eleget tesz a kormányrendeletben előírt kötelezettségének és sertéssel — különösen tekintettel a szeptember 20-iki közeli terminusra — legsürgősebben lekötö közfogyasztási célra való hizlalásra. Ez annál fontosabb, mert ezután ugyanis minden sertésről számot kell adni, milyen alapon és mily jogcímen van hizóba állítva. A rendeleteket senki nem fogja tudni kijátszani, viszont azoknak betartása igen nagy anyagi előnyökkel kecsegtet emellett, hogy a hadsereg és az ország nagy ügyét szolgálja.

tése ma azért nem lesz könnyű dolog, mert a fiatalabb műszaki erők vagy katonai szolgálatot teljesítenek, vagy felmentésükkel oda vannak kötve régi állásukhoz.

TÖRVÉNYSZEK.

A szép varróleány arcképe.

(Egy áruház szerzői jogbitorlása.)

(*Budapesti tudósítónktól.*) Rendkívül érdekes kártérítési kereset tárgyalt a napokban a budapesti polgári törvényszék Földi táblabíró elnökletével ítélkezési tanácsa. A kártérítési kereset egy igen ritka szerzői jogbitorlásáról szól, amelynek előzményei több évre húzódnak vissza.

Püspök Erzsébet varró nő hét évvel ezelőtt fényképezette magát Amster Erzsébet-köruti fényképésznél. A ritka szépségű leány fényképe bekerült a kirakatba, ahol sokan megcsodálták. Ez év pünkösdjén a varróleány képeslapot vásárolt a Nagy Áruházban. Az egyik képeslap csomagban ijedt örömmel ismert a saját arcképére. Azonnal hazament és összehasonlította a levelezőlapot régi fényképével, a mely hajszálnyira egyezett a képeslevelező lappal. Minthogy kellemetlen volt a szép varróleány, hogy arcvonása így közközre került és ahogy a keresetben elpanaszolja: azt hiszik majd rólam, hogy *színész nő lettem vagy félvilági nő és ha meg tudja volégyenem, visszamegy a parté, ügyvédhez rohant, hogy az intézkedjen a levelezőlapok elkobzása iránt.*

Az ügyvéd erre a polgári törvényszéken keresetet adott be a lap kiadója és terjesztője a Nagy Áruház főnöke, *Goldberger S. O.* ellen. A kereset hivatkozik az 1884. évi XVI. törvény cikk 72. szakaszára, mely szerint: „A megrendelt fényképészeti arckép utánképzési joga kizárólag a megrendelőt illeti.”

Minthogy a törvény cikk a szerzői jogbitorló ellen kártérítési kötelezettséget is megállapít a kereset harmadicezer korona kártérítést is követel a Nagyáruháztól.

Az első tárgyaláson a Nagy Áruház jogi képviselője arra hivatkozott, hogy ők a kérdéses levelezőlapokat a Légrady testvérektől vették és így az esetre, ha a bíróság őket kárté-

rités fizetésre kötelezi, ők a Légrádyékat hívják perbe.

Földtanácselnök többször felszólította a feleket egyezkedésre, a Nagy Áruház és a Légrády testvérek azonban oly kis összeget ajánlottak fel, hogy az egyezés nem sikerült. Erre a tárgyalási elnök újabb tárgyalási napot tűzött ki, melyen szakértőket fogtak kihallgatni arra nézve, hogy mennyiben hasonlít a fénykép még hat év után is Püspök Erzsébetre, hogy mennyi hasznot hozott a Nagy Áruháznak a levelezőlapok árusítása és körülbelül mennyi lehet Püspök Erzsébet erkölcsi kára.

Hasonló tárgyú kereset alig fordult elő bíróságaink gyakorlatában és jogászai körökben nagy érdeklődéssel várják az ítéletet.

Arad parlamentjéből.

(A főispán szimatja. — A tanács bünlájsztroma. — Szócsala a protekcióról.)

Ketten ültek a teremben. Egy újságíró és Kilyényi János, aki amióta nyugdíjba ment, megakarja mutatni, hogy frissebb és fiatalabb, mint valaha. Annál élénkebb volt a karzat. Városi tisztviselők szorongtak ott, ma ismét szó lesz róluk. Eljöttek meghallgatni, mi jót mondhat még róluk Mülek Lajos.

A lassan népesedő teremben megjelent végre a főispán s utána rangsorban a tanács tagjai. A legvidámabb volt közöttük Kovács Vince.

— Ebből baj lesz! — suttogta Sófalvi, ismerem én őt. Látja azt a kosárra való aktát a hóna alatt?

— No akkor 8 óra előtt nem megyünk innen haza felelte rezignáltan Tabakovics György.

A főispán megrázta feléjük a csengettyűt.

— Megkezdjük uraim! Csendet kérek! Tartunk rendet!

Már ebből a figyelmeztetésből sejtethető volt, hogy nagyon zavaros lesz a mai közgyűlés. Egy főispánnak mindig jó szimatja van. Ha ő azt mondja: tartunk sorrendet, annak titkos értelme van. Rögtön meg is fogadtam, hogy rendet csináló a sok elhangzott szóbeszéd között s hogy némi tartalma is legyen az elhangzott felszólalásoknak. Karakterizáló alcimeket kérek kölesön jeles íróársaimtól. Petőfi Sándortól, Szigligeti Edétől és Shakespeari Vilmostól.

1. „Szabadság — szerelem!

E kettő kell nekem.” (Petőfi)

Azaz, hogy e kettő nem nekem kell, hanem... De gyerünk csak sorjába. A mai közgyűlés programja, azt hiszem, unikum a programok történetében. Annyi szabadságkérést sem hallottunk egyhamar, mint amennyit itt felolvastak előttünk. Mindenki szabadságot akart. Aki egészen, az üdülni megy, aki beteg, gyógyulni akar. Én csak a polgármestert néztem, amint minden újabb kérelem olvasásakor ijedezve tekintgetett körül, mintha mondta volna:

— Ha ez így megy, mindjárt magam maradok!

A szerelemről már sokkal kevesebb szó esett. Egyik tanácsos ur jelentéséből kitudt, hogy a szerelmi tanácsadók száma — hála istennek — folyton szaporodik s egy ilyen derék asszonyságnak az oklevélét mindjárt ki is hirdette a törvényhatósági bizottság kíváncsi tagjai előtt... Ki tudja? A jó reklám nem csinál e nekik jó kedvet, hiszen ők közéleti férfiak és jó magyarok s ilyenekről írta Vörösmarty: — Hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül!

2. „Penn az ernyő, nincsen kas!”

A jó Szigligeti előtt, mikor ezt a pompás vigjátékot megírta, bizonyosan a tisztviselőnyomor labagott. Mert az már hatvan évvel ez-

Huszarek báró Magyarország sértetlenségéről.

(Az osztrák miniszterelnök a megiljedő Ausztriáról.)

Bécsből jelentik: A német sajtó képviselői ma délelőtt Huszarek báró osztrák miniszterelnök vendégei voltak. A miniszterelnök a lakomán a következő beszédet tartotta:

— A nagy világháború keretében elsőnek az osztrák-magyar monarchia jelenik meg mint szövetségese és bajtársa a hatalmas német birodalomnak. A harcok hatalmas eseményeinek benyomása alatt a kettős monarchia képe többnyire háttérbe szorította az osztrák államot. Amidőn mégis rávilágítottak — sajnálattal kell mondanunk gyakran — nem épen előnyös módon történt és így a mi jó régi Ausztriánknak nem mindig jutott jó bánásmód a nyilvánosság részéről. Az ellenséges táborból bőségesen igyekeznek sokféle bomlasztó anyagot dobni közénk, de az osztrák államiság gondolata olyan erős, hogy szembeáll minden bomlasztó jelszóval és hogy egészséges egészséges testünk kitesztálja magából a fertőzésnek eme csiréit. Elleneink a világba dobják ezt a gondolatot, hogy nemzetiégeinket elnyomjuk és hogy ellenségeinknek kell őket felszabadítaniok. Vajjon melyik nemzetiséggel szemben követett az osztrák állam olyan elbánást, mint az angolok az irekkel szemben, vagy melyik nemzetiséget akadályozta meg a fejlődésben olyan módon, mint a cári Oroszország a határszéli államokat. Ausztria

előtt is volt s 60 évvel ezután is lesz. A tisztviselő nyomor az egyetlen századokra szóló alkotás ebben az országban. S képzeljék, ezt akarta ma Arad város közgyűlése meggyógyítani.

— Ohó! — szolt Mülek, nem megy az olyan könnyen. A fő a logika s a szónok legyen logikus. A tisztviselőkről van ugye szó: beszéljünk hát a — hadimilliomosokról s ha már ezekről beszélünk, említsük meg, hogy zárszámadásunk nincs, költségvetésünk nincs, pófadánk...

— Az van! — kiáltott Hajós Árpád, mire a szónok mérgesen ríposztzott:

— Patikus, nem logikus! S e költői rim után imígyen folytató:

— Jövedelem Kevés, élelem Kevés, a hadimilliomosok azt is megeszik, én a tisztviselőknék az apja vagyok, de épen azért beszélünk itt olyan sokat. Mert én bennülök a kocsisban, de hol a kocsis, ki a kocsis?

— Ki a kocsis? — érdeklődött Kneffel.

— A tanács a kocsis! A lovacskák, a pénzcskék elszaladtak, a drágaság elragadta a kocsis s mit tett a kocsis?

— Jézus! — talán kiugrott a kocsisból? — ijedezett Hegyi Albert.

— Dehogy ugrott, hanem olavágia a lovak közé a gyepelőt, azért kap az ember most a piacon csak drágaságot, meg gorombaságot. Még a főkapitányt is összeszedik ott, sőt őt szidják a legjobban. Mit adjunk hát a tisztviselőknék?

— Fejkvótát! Az jó lesz nekik! — morogta méltatlankodva Avarffi.

Talán így is határoztak volna, ha Varjassy Lajos dr. fel nem világosítja Avarffit, hogy a fejkvóta nagyon is szűk kalap s nem lehet vele nagyot köszönni. Aki dolgozik azt fizetni kell.

— Mert otthagyták a várost — szolt közbe Adler Andor — s a bizottsági tag urak mehetnek be dolgozni.

Hihető, hogy ez az érv ijesztette meg a közgyűlést, mert a tisztviselők kérelmét teljesítet-

népel a legszabadabban fejlődhetnek az állam alaptörvénye oltalma alatt. Nincsen-e a cseh népnek teljes oktatása a legalsóbbfoku iskolától a középiskoláig, még pedig olyan iskolái, melyek a németországiakkal is felveszik a versenyt.

— Bizonyos — mondotta a miniszterelnök — hogy a jövő irányzata jobban ki fogja domborítani a német állam alkotmányos elemét, mint ahogy ma kidomborodnak. Ebben a fejlődő processzusban ragaszkodni fogunk két határvonalhoz:

a magyar korona országai alkotmányának és jogainak, területi és egységes állami léte gondolatának a megvédéséhez és a megiljedő Ausztria erőteljes Ausztria lesz.

Mint az osztrák kormány feje, nem akarja elmulasztani, hogy rámutasson az osztrák államiságnak erre az elemére is. A német birodalommal való testvéri szövetség valóságos szívbeli ügyünké lett. Ezer esztendő történelm köt össze bennünket. Kívánom, hogy Németországnak és az osztrák népnek ez az áldásos kapcsolata a jövőben is megmaradjon.

A miniszterelnök beszédére Montaler, a Wolff-ügynökség igazgatója felelt és az osztrák miniszterelnököt és a kormány tagjait elvette.

ték. A tisztviselők ugyanis egyelőre csak — bizottsági tagokat kértek. No, azt kaptak — 6-ot!

„Sok hüho semmiért!”

Írta Shakespeare Vilmos, eljátszotta Kovács Vince és 15 szónok. A kis színmű csak egy felvonásos, de kerek egy óráig tartott. Tartalma röviden a következő: Felterjesztés-ké, Kovács Vince leányzója felmegy a miniszterhez, aki meggyilkolja őt. De kiderül, hogy tévedésből gyilkolta meg. Itthon Felterjesztés-ké epedve várják az aradvárosi iparos és kereskedőtanoncsiskolánál működő tanárok részben mint rokonok, részben mint szerelmesek s találgatják, mit hoz rózsás kötényében? Nehéz ezreseket falán vagy elutasítást, esetleg pótdoból drága járulékot? De a leányzó nincs sehol. Tíz szónok azt bizonyítja: megölték zordonan, s ellenben azt mondja: él s megszépült kiadásban még megérkezhetik. Szerencsére a végén kiderül, hogy a „leányzó nem halt meg, csak aluszik” s rövidesen ismét vizitét tesz a miniszternél, felvilágosítván őkelmét, hogy előbbes tévedésből ölte meg.

A szereplők között jó volt Mikosevics, az új főpénztáros, ki Csákykeresésnek képzelvén magát, 100 évet aludt e víza alatt. Ő járt a legjobban.

Ki a legény, Tyukodi pajtás?

Nem is lett volna szép ez a közgyűlés, ha a végén a magyar virtusnak valamely formája meg nem nyilatkozik. Kuruc Balázs Kosztümjében Nagy Sándor dr. rántott fringit Tyukodi pajtásra.

— Pajtás ide, pajtás oda, szolt Sándor vezér, szólok neki egy két szót a protekcióról. És a két kard összevillant, két dalia összerobbant, szekundáns is akadt bőven s azt hitte volna az ember, hogy komoly csatározás fejlődik — ki a kuruc, ki a labanc? — eredményel. Pedig csak játék volt az egész. Nyájaskodás. Hangulatcsinálás, hogy hazamenőkében elmondhassa minden városatya:

— Minden jó, ha a vége jól.

HIREK.

Az ál-braganzai herceg.

(A fekete álarcos család teleplezése.)

Budapestről jelenti tudósítónk: Tegnap este volt az újságírók napjával összefüggésben az újságírók álarcos bálja. Az álarcos bála részvételt jelentette be a Braganzai herceg is. A herceg részére a rendezőség kirendelt egy helyet és egy újságírót megkért, hogy álljon a herceg rendelkezésére. Arról is gondoskodtak, hogy a hercegnek semmi bántódása ne legyen, ezért két detektívet is kirendeltek a rendőrség ról az asztal közelébe. A mulatság már vígan folyt és 11 óra tájban közeledett a herceg, megérkezett egy elegánsan öltözött, fekete álarcos alak és minden különösebb keresés nélkül elfoglalta a számára fenntartott helyet. A rendelkezésére kiküldött hirlapíró, Halmy József rögtön bemutatkozott és felajánlotta szolgálatait a hercegnek. A fekete ruhás elegáns alak hercegi méltósággal nyomban leült és francia pezsgőt rendelt. Nemsokára közeledett az asztalhoz egy álarcos hölgy és minden téovázás nélkül megszólította a herceget:

— Mi van Kadi? Már van piac?

A herceg roppant ideges lett és nyugtalanul izgett-mozgott a helyén, a herceg rendelkezésére bocsátott újságíró és detektívek megakarták akadályozni a botrányt és felismerve a kényes helyzetet, közbeleptek. Feltűnt azonban a detektíveknek a herceg viselkedése és igazolásra szólították fel. Kitént, hogy *Welsz Kadinak hívják, notorius család, aki legutóbb 1 évig volt bezárva és ki van tiltva a főváros területéről.* Azonnal letartóztatták és előállították. Vele együtt kísérték fel leleplezőjét, a leányt is. Bekísérték a főkapitányságra és holnap illetékességi helyére fogják toloncolni.

— **Tüzérségi harc a Piave-fronton.** Budapest, szeptember 11. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Olasz harcát: Az Asiagoi fensíkon az ellenség két felderítő kísérlete megküszült. Az Asoloni szakaszon, ahol az olaszoknak erős tüzérség harcbevételével sikerült vonalainkba benyomulnia. A 99-es gyalogezred ellentámadása azonban ismét helyreállította a régi állapotot. A Piave arcvonalon fokozott tüzérségi harc. — Vezérkar főnöke.

— **Burián István gróf helyzete megerősödött.** Bécsből jelentik: Burián István gróf külügyminiszter helyzetéről a *Vossische Zeitung* azt írja, hogy *Spitzmüllernek* közös pénzügyminiszterei történt kinevezése arra enged következtetni, hogy Burián helyzete ismét megerősödött. Hintze államtitkár és Burián gróf külügyminiszter között a lengyel kérdésben bizonyos megállapodás jött létre. Abban egyeztek meg, hogy úgy Németország, mint Ausztria-Magyarország részéről a kérdésben készített tervezetet Berlinben fogják letárgyalni. — Lengyelország a tanácskozáson csak akkor vesz részt, ha Németország és a monarchia között meg lesz a teljes egyetértés.

— **Lukács István dr. másodaljegyző.** A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén választatás is szerepelt. Hank Albert dr.-nak (b. főszámvevővé történt kinevezése folytán megüresedett másodaljegyzői állást töltötték be. A választatást előkészítő kijelölő bizottságba a közgyűlés Múlek Lajos dr.-t, Adler Andort és Kneffel Lajost jelölte, míg a főispán Walder Gyulát és Steigerváld Alajost. A bizottság mint egyetlen pályázót, Lukács István dr. belügyminiszteri segédfogalmazót ajánlotta megválasztásra. A közgyűlés az érdemes tisztviselőt, aki már korábban is a város szolgálatában állt, egyhangulag másodaljegyzőnek választotta meg. A választatás után felszólalt Zubor Andor adóügyi tanácsos és kérte, hogy dacára Lukács Istvánnak a városnál megszakítással eltöltött szolgálati idejére, a háborus pótlékokat zavartalanul folyósítsa. A közgyűlés ehhez is egyhangulag hozzájárult.

— **Zsirt kér a város.** Egy nagyon aktuális kérdés szerepelt a mai közgyűlés napirendjén. Debrecen város a zirsükséget biztosítása tárgyában írt fel a kormányhoz és ennek támogatására kért fel bennünket. A törvényhatóság készséggel szavazta meg a hasonló szellemű feliratot, csak legalább lenne is fogantatja.

— **Nagy Ferenc államtitkár az antiszemizmusról.** Miskolcraól jelentik: Az alsó-borsodi református egyházmegye ma tartotta közgyűlését báró Vay Elemér főgondnok és Tóth Béla esperes elnöklése alatt. A közgyűlésen megjelent dr. Nagy Ferenc közlemezési államtitkár is és nagy beszédet mondott a felekezeti kérdésről. Az államtitkár többek között a következőket mondta: Az utóbbi időben társadalmunkban a felekezeti türelmetlenség megdöbbentő példái mutatkoznak. A felekezeti türelmetlenség szítására nagy sajtó-akció is indult. Nézete szerint teljesen felesleges a napi sajtóba felekezeti szempontokat vinni. A nagy napi lapok legtöbbje ment minden felekezeti érdekeit egyaránt szolgálja. A felmerült szomorú jelenséggel szemben szükségessé válik, hogy a magyar protestáns világ módot találjon annak a kifejezésére, hogy ezzel a türelmetlen, felekezeteskedő irányattal nem azonosítja magát. Helyesli tehát, hogy az egyházmegye támogatása a protestáns sajtó-akció megindítását, amelynek azonban minden felekezetieskedéstől menten a haladás ügyét kell szolgálnia. Felhívja a protestáns világ figyelmét a felekezeti türelmetlenség tüneteire, amelyek nálunk az antiszemizmushoz nyilvánulnak és amelyek a mai sulyos időben fokozottan veszélyesek. A magyar zsidóság becsületesen kivette és kivesszi részét a háborus szenvedésekből. Nem a vallás az, ami az emberek közé választást emel hanem a vagyoni különbség. A háboru alatt újra és újra tapasztaltuk, hogy a háboru konjunkturák folytán az a vonal, amely a vagyonosokat a vagyontalanaktól elválasztotta, mind mélyebb szakadékká vált. Ezt a szakadékot kell reformokkal enyhíteni és a református egyháznak a szociális reformok, a háboru szerencsétlenségeinek enyhítése, a felekezeti türelmes és az egyetértés hirdetése terén kell jó példával előljárnia. Az államtitkár beszédét a jelenlétűk nagy tetszéssel fogadták.

— **Beteg a bolgár fővezér.** Bécsből jelentik: *Zsokow* bolgár generálisszimust fülbaja miatt megoperálták. A bolgár király a múltét után telefonon rögtön érdeklődött a generalisszimusz állapotára.

— **Aradvármegye kikerekítése.** *Barabás* Béla főispán tette először szónak a közigazgatási bizottság ülésén, hogy a vármegyék területi rendezése alkalmából mozgalmat indítsanak Aradvármegye kikerekítése érdekében. Ezt a tervet tegnapi ülésében a tanács magáéva fogadta és ma a közgyűlés is elfogadta. Határozatba ment, hogy a közigazgatási bizottság átiratára a lippai és ujaradi járások, nemkülönben Csánadvármegye egy részének Aradmegyéhez való csatolása érdekében akciót kezdenek és megbízták a tanácsot, hogy Aradvármegye vezetőivel együtt ez ügyben folyassanak tárgyalásokat és annak idején a törvényhatósági bizottságnak megfelelő javaslatot tegyenek.

— **Házasság.** *Deutsch* Fülöp, a *Deutsch* festőcég tulajdonosa folyó hó 10-én házasságot kötött Budapestben *Dingfelder* Margittal. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kitüntetések.** A király *Szilassy* István 2. honvéd gyalogezredbeli századosnak és *Nagy* László 2. gyalogezredbeli főhadnagynak az ellenség előtt tanúsított kitünő magatartásuk és szolgálataik elismerésül a 3. osztályú érdemkeresztet a hadiékítménnyel és a kardokkal adományozta. Megparancsolta a király, hogy *Szász* Géza dr. 2. gyalogezredbeli törzsorvosnak az ellenség előtt tanúsított kitünő szolgálataiért a legfelsőbb dícsérő elismerésül, a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék.

— **Négy vagon orosz arany érkezett Németországba.** Berlinből jelentik: Az orosz pénzügyi egyezmény szerint szeptember 10-én kezdődött el az első arany és rubelkészlet elszállítása, amely már meg is érkezett Országba, ahol a német birodalmi bank meghatalmazottai átvették. A szállítmányban négy vagon arany van.

— **Egy gyermekvonat katasztrófája.** Berlinből jelentik: *Schneidenmühl*ből jelentik: Egy gyermekeket szállító különvonat ma reggel hibás váltóállítás miatt beleszaladt egy tehervonatba, 33 gyermek, egy utas és a kálauzó meghalt és 4 gyermek sulyosan, 15 könnyebben megsebesült.

— **Az új munkarend a városházán.** A polgármester, hogy a város tisztviselőinek helyzetén némileg segítsen, behozta a 8-2-ig tartó munkaidőt. A megváltoztatott munkarendet a következőleg osztotta be: Az összes hivatalok, közpénztárak, fogvasztási adópénztár 9-1-ig álljanak a közönség rendelkezésére. A segédhivataloknak és ezekhez hasonlóknak elrendeli, hogy vasárnap 9-11-ig kötelesek hivatalukban tartózkodni. Az orvosi hivatalra vonatkozólag a polgármester úgy intézkedik, hogy itt a hivatalos órák betartása csakis az orvosokra kötelező. Az anyakönyvvezetőket érinti legrosszabban a rendelet, amennyiben a polgármester úgy intézkedik, hogy az anyakönyvvezetők a házassulandó felek kívánságára kötelesek *délután is bemenni hivatalukba.* A kapitányi hivatalnál az eddigi rendszertől eltérően, az ügyeletes rendőrtiszt mellé minden esetben egy díjnok is beosztandó. A külső szolgálatot teljesítőkre nézve úgy intézkedett a polgármester, hogy azok a régi rendszernél maradnak. Szolgálataikat délután is kötelesek végezni. — Ilyenek az adóösszeírók, a vámhivatali alkalmazottak, adóvizsgálók, végrehajtók stb. Az egyes osztályok, hivatalok főnökeit utasítja a polgármester, hogyha munkafelhalmozás áll be, úgy szükség esetén rendeljék be alkalmazottait délutáni munkára. A polgármester elrendeli, hogy a hivatali főnökök szigorúan ügyeljenek tisztviselőik szorgalmára, de különösen a munkaidő betartására. A polgármester maga is gyakori ellenőrzéseket fog tenni. reméljük, hogy a polgármester új munkarendje be fog válni.

— **A magyar pacifisták Cerninhez.** Budapestről jelentik: *Gieswein* Sándor képviselő, a magyar békeegyesület nevében táviratot intézett *Cernin*hez, melyben a következők vannak: A Duna magyar partján meleg köszönést száll excellenciádnak azért a megváltó szavazást, melyet excellenciád történelmi nevezetességi budapesti beszédjének nyomatékos megismérléseként most Bécsben világba bocsátott, hogy az emberiséget a megegyezéssel béke által új nemzetközi világrendbe terelje.

— **Tisztviselők segélykérése.** Najmányi Imre városi végrehajtó betegségére való hivatkozással három havi szabadságot és 600 korona segélyt kért. A tanács azt javasolta a mai közgyűlésnek, hogy a kérését alap hiányában utasítsa el. A közgyűlés azonban *Varjassy* Lajos dr. felszólalása után 25 szavazattal 16 ellenében Najmányinak a szabadságot és a pénzbeli segélyt megadta. *Bittner* József fogyasztási adókönyvelő már nem volt ilyen szerencsés. Ő is három havi szabadságot és hatszáz korona segélyt kért, mert mint orvosi bizonyítvánnyal igazolta, sulyos szembaja van, amit operáltatnia kell. A közgyűlés *Bittner*nek a szabadságot megadta, a segélyt azonban nem, mert *Bittner* sokkal jobb körülmények között él, mint a nyolc gyermekes Najmányi.

— **Nincs lisztje a Vörös Kereszt kórházainak.** A Vörös Kereszt kórház vezetősége még augusztus hónapban feliratot intézett a földművelésügyi minisztériumhoz, amelyben kérte a minisztériumot, hogy engedélyezzen a kórház részére egy vagon búzára bevásárlási engedélyt. A napokban jött meg a közlemezéshez ez ügyben a minisztérium leírata, a melyben utasítja a várost, hogy a Vörös Kereszt kórház által kért gabonamennyiséget utálja ki a saját kontingenséből. A közlemezési hivatal ma feliratban közölte a minisztériummal, hogy a lisztkontingens megállapításánál a Vörös Kereszt kórházat, amely katonai vezetés alatt áll, nem számították be és így a jelzett vagon búzát nem adhatják át a Vörös Keresztnek, mert ennek átadása megrövidítené a lakosság amugy is kis fejadagjait. A feliratban kéri a közlemezési hivatal a kormányt, hogy legyen tekintettel a kórház eddigi áldásos működésére és utálja ki a kért mennyiséget saját hatáskörében.

— **Öreg népfelkelők elbocsátása a hadseregől.** Bécsből jelentik: Az 50 évesek elbocsátása a hadsereg kötelékéből a legközelebbi napokban befejeződik. A hadügyminiszterium most elrendelte, hogy szeptember 15. és 30-ika közötti időben a 49 évesek is szabadságotlissanak, minden mellékkörülményre való tekintet nélkül.

— **Aradi katonák dekorálása.** Az aradi 28-as tábori vadász zászlóalj tisztjeit és legénységét bátor és vitéz magatartásukért, a bronz vitézségi éremmel tüntették ki. A dekorálás ünnepségek keretében folyt le a pötszázad kevevári laktanyáiban, hol Hutschenreiter Walter őrnagy, a zászlóalj igen szépen dekorált parancsnoka, (legutóbbi kitüntetése a Lipót-rend lovag keresztje) tüzte mellükre mindazoknak, akik nem voltak abban a helyzetben, hogy kint a zászlóalj keretében kapják meg a régi kiérdemelt kitüntetést. A kitüntetettek legnagyobb része a rokkantak táborába tartozik és pedig: dr. Kriván Gyula tart. főhadnagy, dr. Kilner Béla, Szegszárdi István, Campián Péter, Aster Róbert, Kormos János, Lusztig Andor, Madin Sabin, Dudás Pál, Kaniman Árpád, Ladányi Mihály és Romosán Bruno tart. hadnagyok, Jablonszky László, Sas Mór és Singer Ferenc tart. zászlósok, Benedikty József hadapródielölt, Albrecht Gusztáv tiszthelyettes, Petz Miklós, Janek Ferenc, Moser Kornél és Feigl Róbert fővadászok, Láza János alvadász, Marinkás József, Schmidt János és Heller István őrvezetők, Ujhelyi Ferenc, Szabin József, Bandacsilla Demeter, Huj János, Lambing Ferenc, Eisele György, Motz Vilmos, Muszkáló Konstantin, Czohla András, Kovács Mihály és Schalinaczki Miklós vadászok.

— **Kutyák.** Nagyon jó forrás, mocsoktalan multu uri ember volt szem- és fültanuja a kávéházban a következő jelenetnek: Az asztaluknálült Sz—y rokkant százados, most hivatalnok, mellette tanyázott a kutyája, amelyet kölyök korában még az orosz frontról hozott magával a gazdája. Illedelmesen és szerényen viselte magát a derék orosz négy lábú, mint aki tudja, hogy komoly nagy időkben, harc téren láta meg a napvilágot s tudja, mennyi komisz két lábúért mennyi kitűnő vér ömlik néhány kis esztendő óta. Egyszerre csak egy fücska megjelenése szakítja meg az asztaltársaság beszélgetését. Lehetett vagy hét éves és csak egy hevenyében néhány százast tartogatott az ujjai közt.

— Ez a kutya kellene, bácsi, tessék ide adni ennyiért. — És nyújtotta a százasokat, vagy négyet.

— A, nem eladó, fiacskám. — mondja a százados s aztán még évődve hozzáteszi — pláne ennyiért!

A kisémberek elsiet, valahová egy másik asztalhoz, de hamarosan visszatér. Mégegyszer annyi százassal.

— Nem, kis öcsém, ennyiért se adom a kutyát — makaeszködött a százados.

A gyerek elmegy, de egészen jól csalódnak, megint csak viszontlátja a törzsasztalnál. Még több százast szorongat a markában és nyugtatja, de már most abban a biztos hitben, hogy ennyi bankó láttára csak elszédül végre az a nehéz ember is.

— No pajtás, ne fáradj, csak tréfáltam, eszemágában sincs kutyavásárt csapni.

Elment elszontyolodva a gyerek, de mint kutyavásárló nem jöve többé vissza ugyan könnyű pénzü papájától.

— **Kávékiosztás.** Értesitem a kereskedőket, hogy ez alkalommal fejadagonként 5 dkgr. kávé kerül kiosztásra, melynek kicsinybeni eladási ára 30 fillér. Felhívom az I., II., III., IV., V. kerületbeli kereskedőket, hogy esütörtökön, f. hó 12-én, a VI., VII., VIII., IX., XI. és XII. kerületbelieket pedig, hogy pénteken, f. hó 13-án utalványos kiváltása végett hivatalomban jelenjenek meg. — A közlelmzési hivatal vezetője.

— **Nincs cipő.** Az Aradvárosi cipőelosztó bizottság azt tapasztalja, hogy a közönség a cipőhivatal vezetőjét cipőjegyekért folytonosan ostromolja és ezáltal őt napi munkájában hátráltatja. Miután a kereskedőknek ezidőszámtalant cipőkészletük nincs így cipőjegyeket sem adhatunk ki. Kérjük tehát a közönség türelmét mind addig, míg újabb cipőzállományok érkeznek. Amiről hirdetésny írog megjelenni. Arad sz. kir. város cipőhivatala.

— **Üdvözet a harctérrel.** Az Aradi Közlöny szerkesztőségének, Üdvözlünköt küldjük az olasz fronttól a 34. rohamzászlóalrhoz beosztott 33-as aradi fiúk. Kiváló tisztelettel: Beresz József őrvezető, Burka György tizedes, Berg Mihály őrvezető, Csáky tizedes, Velisch

Ferenc, Albu tizedes, Ranku Stefán szakaszvezető, Boldog Antal szakaszvezető, Hajdu István tizedes, Illés András, Kelemen Béla őrvezető, Pál László szakaszvezető.

— **A köztisztviselők drágasági pótléka.** Szeged város átiratban kereste meg a törvényhatósági bizottságot, hogy a közszolgálati alkalmazottak segélyezése ügyében a miniszterelnök előtérített feliratát hasonló szellemű felirattal támogassa. Eddig ugyanis a közszolgálati alkalmazottak 50—100 százalékos drágasági pótlékban részesültek. Ezt a pótlékot kéri Szeged 2—300 százalékra felemelni. A közgyűlés a kérelmet támogató felirat küldését határozta el.

— **A lisztkontingens felemelése.** Ma jött meg a közlelmzési miniszter távirata, melyben értesíti a városi közlelmzési hivatalt, hogy a lisztkontingens 30 vaggonról 35 vaggonra emeli fel. Lős Rezső helyettes polgármester, mint a közlelmzési hivatal vezetője fel fogja ennek alapján emelni a fejkvótát 6 kilóról 7 kilóra, sőt későbbben vissza állítja a régi fejkvótákat.

— **Huszonnégy millió kölcsönt vesz fel a város.** A törvényhatósági bizottság mai ülésén Zubor Andor pénzügyi tanácsos a tanácsnak ama előterjesztését adta elő, hogy vegyen fel a város függő kölcsöncéinek konvertálására, valamint a jövő feladatok megoldására 24.000.000 korona kölcsönt, illetőleg egy ilyen kölcsön felvételére kéri a pénzügyi osztálytól ajánlatot. Kertész Miksa dr. nem pártolta a kölcsön felvételét, mert momentán a városnak nincs szüksége pénzre. Faragó Rezső és Adler Andor a tanács javaslata mellett szóltak fel, mert a mostani pénzügyi viszonyok legalkalmasabbak a kölcsön felvételére, miután a kamatláb oly előnyös, hogy a várost nem érheti károsodás akkor sem, ha a pénzt csak évek múltán használja fel. A közgyűlés többsége a tanács javaslatát tette magáévá.

— **Háromszáz gazda felmentése.** A legutóbbi rekvirálás alkalmával a bizottság a rekvirált mennyiséget nem találta elegendőnek és ezért egy pótrekvirálást rendeltek el, amely 15 vaggon eldugott buza felfedezését eredményezte. A készlet tulajdonosait a kihágási bíróság elé állították. Szilágyi László dr. kihágási bíró ezért felelősségre vont a gazdákat, akik voltak vagy háromszázan. A gazdák azzal védekeztek, hogy a főlöslég onnan származott, hogy a rekviráló bizottság becslése nem volt helyes. A bíróság a gazdákat felmentette a vád alól. A városi ügyész az ítélet ellen felebbezett. Az ügy a tanács elé került, amely az első foku bíróság ítéletét helyben hagyta. Szilágyi László dr. ma közölte a tanács határozatát a felekkel. Az elrekvirált gabonát a Hadi Termény vette át, az érte kifizetett összeget pedig szétosztotték a gazdák között.

— **Bővíti a közlelmzési hivatal.** Lős Rezső helyettes polgármester a közlelmzési hivatal vezetősége ma délelőtti 11 órakor értekezletet hívott össze a közlelmzési hivatal kibővítése tárgyában, illetékes ténnyezők bevonásával. Az értekezlet, melynek tagjai voltak Lős Rezső helyettes polgármester, Zubor Andor, Vannay Gyula tanácsnok, Seres Ferenc, a Lakáshivatal elnöke, Tenczinger Károly városi kamarás, és Farkas József dr., a kulturpalota könyvtárosa, — elhatározta, hogy a következőkre kéri a polgármestert: Engedje meg, hogy a közlelmzési hivatal könyvelősége, melynek nyugalmra, csendre van szüksége — a kulturpalota igazgatói szobáiba költözhessen. A polgármester rendelt el, hogy a költözést a könyvelőség helyére költözhessen és az így üresen maradt lakáshivatali helyiségeket pedig a polgármester engedje át a közlelmzési hivatalnak.

— **Árdrágítás a cérnával.** Káposztai Imréné aradi lakos még 1917. október havában a harctérrel hozza jövő katonáktól 33 orsó cérnát vásárolt. A cérnákat átadta húgának, Krizsán Flóricának, hogy adja el. Huga a cérnát azután 24 koronájával értékesítette. Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma ítéltetett ebben az

ügyben. Káposztai Imréné árdrágítás vétségében bűnösnek mondotta ki és az enyhítő körülmények figyelembe vételével két heti fogházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Incidens

főispán és tanácsnok közt.

(Felosleges vitával elfoosórelt egy óra.)

— A város törvényhatóságának mai közgyűlésén a legnagyobb vita egy viszonylag jelentéktelen kérdés fölött folyt. Több mint egy óra hosszáan át tartó vitában nem kevesebb mint huszonnét felszólalás hangzott el a kereskedelmi és iparos-tanonciskola óraadó tanárainak fizetési javítása ügyében s közöen elég éles konfliktus is keletkezett Barabás Péla dr. főispán és Kovács Vince tanácsnok között. A kérdés lényege a közönség előtt ismeretes: a tanonciskolák tanárai fizetése melles: kértek s a város törvényhatósága ezt elvben meg is szavazta, ugyanakkor azt is elhatározván, hogy a többlet megtérítését a minisztertől fogja kérni. Mindez még a tavasszal történt s a tanács a mai közgyűlésnek mutatta be a kultuszminiszter leiratát, mellyel a fizetéstöbblet magarávállalását megtagadja. Az volt ezek után a nagy probléma, hogy ki viselje hát a többletkiadást és miből fedeztessék ez? A kulturtanácsnok 38.000 koronás többletéről beszélt, a mely a tanács álláspontja szerint pótdob-emeléssei lett volna fedezendő, viszont Reinhart Gyula és Kneffel Lajos, a tanonciskolák elnökei szerint csak hét-, legfeljebb 12.000 koronás többletkiadásról van szó s ez átmenetileg — minthogy abban mindenki egyetértett, hogy a differencia átvállalását a minisztertől újra kérni kell — a város bármely alapjából előlegezhető.

Több mint egy óra hosszáig tartott azonban, amíg ez a tényállás ilyenkorán tisztázódott s amíg a közgyűlés megállapította, hogy ma csupán az 1918. évi szükségletnek néhány ezer koronájáról kell gondoskodni, a többit pedig, tehát a tanévnek az 1919. évre átváltó hónapokra szükséges összeget, vagy magará vállalja a miniszter, vagy pedig elég lesz erről a jövő évi költségvetésszel összeállításánál gondoskodni. Végül miután a főügyész véleményét is meghallgatta a törvényhatóság, mindenki megnyugodott abban, hogy a város a vigalmadó-alapból fogja előlegezni a felment fizetéseket s a miniszterhez újra felír a kiadás-többlet átvállalása iránt.

A főispán már a határozat megkonstrálásánál tartott, amikor Kovács Vince kulturtanácsos újra felállt és azt akarta bizonyítani, hogy a közgyűlés még meg sem szavazta a sokat vitatott fizetési javítást, mert csak elvi állást foglalt a tanítók kérelme mellett. Ekkor azonban már mindenki ideges és türelmetlen volt a hosszúra nyúló vita miatt s maga a főispán is láthatólag irított attól, hogy egy újabb vitaközlési anyag hozassék a közgyűlés asztalára. Idegesen rászólt a tanácsnokra:

— *Kérem tessék helyet foglalni! Most már a határozat kihirdetésénél tartunk!*

Az incidens kinos volt s még kellemetlenebbül folytatódott a főispán és Kovács Vince között a közgyűlés végeztével az utcán. A tanácsnok oly fennhangon folytatta a vitát az utcán a főispánnal, hogy az csendre intette, mikor azonban ez nem használt, ott hagyta őt és köszönmel nélkül távozott.

Vilmos császár harcra eskette a munkásokat.

— Az uralkodó szennészórában emberi beszéde. —

Essenből jelentik: A Krupp gyárüzemeltetője előbb Vilmos császár beszédét mondta, a melyben a következőket fejtette ki: Arról van szó ma, hogy császári köszönetemet fejezzem ki a Krupp-féle gyár igazgatójának, munkásainak, munkásnőinek azért az egyenesen lenyűgöző módért, mellyel a Krupp-művek a német hadsereg és legifőbb hadurának rendelkezésére állottak és az emberi képzeletet meghaladó módon szállították azt a hadiszert, a melyet a hadsereg ebben, a minden háborúnak leghatalmasabbja folyton növekvő mennyiségben követel. Mindenki hatalmas munkát végzett ebben a rettentő harcban, amely egy házat sem kímélt meg és abban sem fejedelmek, sem munkások házeit. Hallatlan mozgósítás ez a második ipari mozgósítás, mely a német néppel szemben óriási követelményeket támasztott. Meleg köszönetet mondott asszonyoknak, lányoknak és férfiaknak, hogy ilyen áldozatok során megtették kötelességüket a nyomasztó gondok és nyomor dacára, amely mindnyájunkat sújtott. Ne gondolja senki népeink körében, hogy én nem bírok erről tudomással, szívem mélyén érzem gondjaitokat, mindent elkövetünk, hogy helyzeteteken könnyítsünk. Ki beszélt a háború kezdetén arról, hogy ki kell éheztetni a nőket, gyermekeket, ki volt az, aki rettenetes gyűlöletet vert bele ebbe a háborúba? Az ellenség. Mindegyiktek tudja, hogy egyetlen alkalmat sem mulasztottam el arra, hogy népeimnek és az egész európai civilizált világ érdekében lehetőleg rövidde tegyem a háborút. És ezt a legutóbbi időben is bebizonyítottuk, amikor értésére adtuk azoknak, akik megakarták érteni, hogy *mindenkor készek vagyunk békejobbot nyújtani.* A válasz mindenkor kifejezetten megsemmisítő akarat volt, mely Németország szétdarabolását és összezuzását kívánta. *A békéhez ketten kellenek.* Ha nem akarják mindketten, egyikük nem fog békét csinálni, ha csak nem érti meg a másikat. Ellenségeink abszolút megsemmisítésre töreksenek, de ezzel abszolút megsemmisítéssel szemben kell állítanunk azt az abszolút akaratunkat, hogy megvédjük egzisztenciánkat s ebben a védelemben az a fő, hogy az ellenségnek lehetőleg nagy legyen a vesztesége.

— Nemcsak arról van szó, hogy vitéz tengetészetünk és hadseregeink pótlását támogassuk hadiszertben és fegyverben, hanem hogy minden német ember és nő bírjon annak a tudatával, hogy *létünkért küzdünk* és hogy minden erőnket meg kell feszítenünk, hogy győzelmesen védekezhessünk.

Sokan lehetnek köztetek, akik magukban már felvetették azt a kérdést, hogyan történhetett velünk ez, akik 40 évig éltünk békében. Ez is olyan kérdés, amelyre érdemes válaszolni, amelyre a jövő számára és gyermekeink, unokáink számára is meg kell adni a választ. Magam is sokat gondolkoztam rajta és a következő választ találtam:

— Tudjuk mindnyájan, hogy ezen a világon a jó küzd a gonosz ellen, vagy az igen küzd a nem ellen. A kétkedők tagadják a fellátalók állításait, a pesszimista tagadja az optimista igenlését, a hitetlen tagadja a hívő lélek állításait. Azt hiszem tehát, igazságot fogtok nekem adni, ha azt állítom, hogy *ez a háború egy nagy*

tagadásnak a következménye. Kérdezitek, minek a tagadása ez a háború?

Íldt a német nép létjogosultságának a tagadása, tagadása minden kultúrának s minden munkáinknak.

Voltak olyanok, akik nem akartak velünk dolgozni, hanem bábáiról akartak pihenni. Ezek voltak a mi ellenségeink. Ezeknek utójában állottunk, szorgos munkáinkkal, a tudománnyal, a népnoveléssel és a szociális törvényhozás terén. Ezek által népünk nivója emelkedett és irigyeiket lámsztott. Irigysége indította ellenfeleinket harcra és rákérült a háború ránt. *akik nem is onanítottak.* Most pedig, mikor az ellenség látja, hogy minden reménye, melyet korábbi években támasztott, megeszalványozott, hogy hatalmas hadvezéreink csapást csapás után mérnek rá, kivételüket is szabaddira erőszakkal. A német seregen nem ismerem gyűlöletet, mi csak harsányan haragot ismerünk, mely lassú az ellenségre. De ha lerogyott az, kezét nyújtunk neki és ápoljuk.

Gyűlölet csak azon népek között van, akik érzik elmaradottságukat.

Ha tehát honfitársaink azon csodálkoznak, hogy *ellenségeink részéről mily nagy a gyűlölet, látszik meg, ez azért van, mert számítások nem voltak be.* A múlt évben Flandriában, ahol seregeink hónapokon át többszörös túlerővel harcoltak, azt mondtam nekik: *Fiaim, tudjátok, olyan háború ez, amilyen sohasem volt.* Küzdelem a létért, melyet el akarnak tőlünk venni. Az ilyen küzdelem csak a késhegyig tarthat. Hogy mikor ér véget ez a hírközlés, nem tudjuk, csak azt, hogy állni kell a harcot.

— És most haraitam hadd mutassak rá még valamire. Olvastátok, mi történt nemrég Moszkvában. A mostani kormány ellen hatalmas összeesküvés történt. A parlamentáris kormány alatt álló parlamentáris Anglia népe, azt a demokratikus kormányt, amelyet az orosz nép most kezdett megalapítani, el akarta bukztatni, mert ez a kormány megszerezte a népek mindazt a követelést, amelyre legnagyobb szükségük volt, köztük a legnagyobbat, a békét is. Ezuttal láthatjuk, hogy mily gonosz kézzel fordultak az angolok Oroszország ellen. Ma tehát a legvégsőbb erőfeszítésekről van szó. Minden kockán forog, tudják ezt ellenségeink is. Mivel pedig a német seregek erejét jól ismerik és mert belátták, hogy seregeinket nem gyűrhetik le, megpróbálják, hogy hamis híresztelésekkel gyengítsenek bennünket.

Hírszót meg, nem könnyű dolog nap nap után a világ felelősségét viselni, a felelősséget 70 milliós nemzetért és amellet több mint 4 év óta látni a nép növekvő gondjait.

Az imént hallottátok Krupp ur szavaiból, hogy a császárné betegágyától jövök. Éveken át voltam a fronton, mindig olyan közel, amilyen közelre csak lehetett menni, hogy csapataimhoz közel legyek. Ott ért most is utol a császárné betegsége híre. Minden fél tudja, hogy mit tesz, ha az ember súlyos felelősséget visel és ily hír hall. Most már a javulás útján van, de három súlyos hét telt el azóta. Megbizott engem, emlékeztet azokra a szép órákra, melyeket a multhoz itt töltött, hogy üdvözletét tolmácsoljam és hogy szólítsalak fel benneteket, hogy ne hallgassatok másra, mint a lelkiismeret szavára mindaddig, míg csak véget nem ér a háború. Isten segítségével, kel építenünk mindnyájunknak,

mert a kétkedés a legnagyobb hálátlanság az urral szemben.

És most kérdezlek benneteket, van-e egyáltalán okunk a kétkedésre. Tekintsétek ezt a négyéves háborút, mily hatalmas eseményeket végzettünk. Egy egész világ állott szemben velünk és szövetségeseinkkel és már békét kötöttünk Oroszországgal és Romániával, Szerbia és Montenegró pedig el van intézve. Csak itt harcolunk még nyugaton és most hagyjon el bennünket az utolsó pillanatban? Felhívlak benneteket arra, hogy számomra és népeimhez való viszonyomra nézve 1914. augusztus 4-én adott szavaim az irányadók. *„Nem ismerék többé pártokat, csak németeket ismerék.* Nincs most idő pártoskodásra. Mindnyájunknak össze kell most fogni egyetlen tömeggé és ebben most csak az a jelszó, erős lesz az, mint az acél, aki a német nép erejét acélossá tudja forrasztani és megtudja mutatni az erejét az ellenségnek.”

Aki tehát közületek el van határozva, hogy követi ezt a felszólításomat, aki itt akar maradni, az álljon most fel és igérje meg nekem az egész német munkásság nevében: harcolni akarunk a végtelenségig, úgy segítsen az Isten. És aki ezt akarja, mondja velem azt, hogy igen.

(Az összes egybegyűlték hatalmas igennel válaszoltak.) Köszönöm nektek. Most ezzel az igennel megyek tábornagyomhoz és most mindenki kötelességgel fogadni, amire igent mondott és minden kétségnek el kell tűnni a szivekből és lelkekből. Most ez a jelszó: *Németek ki a kardot, megkeményíteni a sziveket, megfeszíteni az izmokat, harcolni minden ellen, ami szemben áll elénk, akár meddig tartson. Segítsen ebben bennünket az Isten. Amen. Isten veletek emberek.*

KÖZGAZDASÁG.

— **Budapesti tőzsde.** Budapestről jelentik: Ma a tőzsdén megismétlődött a tegnapi eset. Az előtőzsdén a vezető értékek bizakodó hangulat mellett 6—8 koronával drágábban cseréltek gazdát. Ismét terjesztették a rémhíreket, amivel a tőzsdei kurzusokban nagy zavart és ingadozást idéztek elő. Amilyen szilárd volt az első félidőnek a tendenciája, annyira ellanyhult az irányzat a második félidőben. A sokat emlegetett kontremennek sikerült az árat 5—6 koronával leszorítani. Mai árváltozások: Magyar hitel 1398—90. Osztrák hitel 912—06. Fabank 665—58. Agrár bank 986—79. Hazai bank 566—76. Magyar bank 376—73. Kereskedelmi bank 6170—80. Konkordia 900—895. Ganz-Danobius 4380—90. Rimamurányi 1206—1190. Adria 1840—30. Atlantika 1410—25. Államvasut 1068—53. Nasici 3850—80.

— **Telekeladás az Arad-Csanádi Egyesült Vasutaknak.** Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak 1595 négyeszőgöl városi terület átengedését kéri forgalmi célokra. A város tanácsa a mai közgyűlésnek azt javasolta, hogy négyeszőgölent a mai forgalmi áron, 5 koronáért engedje át a területet az Acsev-nek. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

A szerkesztésért felel

STAUBER JOZSEF.

NYILTÉR.

Az ezen rovattalatt közöltékérei nem vállalunk felelősséget.

Dr. Szöllösi Zsigmond
ügyvédi irodáját
Pécskáról Aradra helyezte át és
megnyitotta 6578
Szabadság tér 21. szám, I. emeleten.

Uj óras-üzlet!

Ugy a helybeli mint a vidéki n. é. közönség szives tudomására adom, hogy BUDAPESTEN volt speciális órajavitó műhelyemet és óra- és ókszer-üzletemet Aradon, Szász-utca 1. szám alatt megnyitottam.

Raktáron tartom a legjobb minőségű bel- és külföldi órákat, arany és ezüst ókszeleket. Órajavitása jutányos áron - felelősség mellett elfogadják.

Szives pártfogást kér:

Cserny Mór,

speciális óras. 6467

1925-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

Közölni teszem, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 65402-018 K. M. sz. rendeletével a gyufa gyártásával foglalkozó vállalatok kényszerítésülését rendelte el a célból Budapest székhellyel „Gyufaipari Szövetség”-el alakított, melynek célja a gyufa gyártáshoz szükséges nyersanyagok és félgártmányok beszerzése és a szövetség tagjai között való felosztása, a gyufa forgalom behozatalára, igénybevételére, árára, valamint a kivitel és behozatal szabályozására vonatkozó javaslatok megtétele és a kereskedelemügyi miniszter utasításainak végrehajtása.

A rendelet teljes szövege hivatalom iparügyi osztályában, az érdekeltek részéről a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1918. augusztus 17.

Grein, főkapitány.

40575-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

Az utóbbi időben a kutyamarások rendkívül sűrűn fordulnak elő, a mi annak tulajdonítható, hogy az ebtartó gazdák az ebtartásra vonatkozó szabályrendeletben előírt ebtartási szabályokat nem tartják be.

Miután az ebtartásra vonatkozó 15616-442-916. számú szabályrendelet szabályszerűen közzétette lett, ebből megismerhetők az ebtartó tulajdonosok által a kutyáikat a szabályrendelet 24., 27. és 28. §-ai értelmében a házon kívül az utcára csakis a marás lehetőségét kizáró szájkocsival és pórázzal ellátva vitetniük magukkal. Vésőre, sétányokra, valamint társas kocsikra, vendéglők, kávéházak, cukrászdák és egyéb nyilvános helyekre pedig kutyákat vinni tilos. E titulum betartásáért nemcsak a kutya bírtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa, bérlője, illetve a társas kocsi alkalmazottjai felelősek.

A szabályrendelet következményeként betartását ellenőriztetni és a mulasztó tulajdonosokkal szemben szigorúan eljárni fogok.

A szabályszerűen tartott kutyák haladéktalanul ki lesznek írtva.

Arad, 1918. évi szeptember hó 2.

Grein, főkapitány.

Ajánljuk legelőszöbb árért, legjobb minőségű

ANTRACEN TINTÁNKAT

írót és másolót kímélve írtványok vagy korszakban és üvegekben. Ajánljuk továbbá piros fémintáinkat és „Király kékítőkötet” is stb. az üvegek tisztítására és üvegeket megvastagítani, becsereztünk vagy megtöltünk. 2801

Aradi Első Antrae-n-Tintagyár
Sikonyi-utca 6. szám.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

ráttalán sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes íze folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ár 1/2 literes üvegek utasításával 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppe” folyadék és „Peppe” hintópor segítségével.

Szárít!! Szagtalanít!!

Peppe folyadék ára használati utasításával ... 1.50 korona.
Peppe hintópor „ „ „ „ „ .. 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszerüzletében

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

A Borosjenőn most alakult „HANGYA”

fogyasztási szövetkezethez azonnal belépésre üzletvezető keresnek

A magyar és román nyelvnek ismerete, néhány évi kereskedői gyakorlat, továbbá a vas-, fűszer- és rövidáru szakmában való jártasság megkívánatik. Pályázatok a fizetési igények bejelentése mellett a szövetkezeti igazgatóságához, i. hó 20-ig benyújtandók. 6576

ROSE YORK

Nékiálzhatetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk ide, piros színét visszavarázselják. - Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnak ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerték a **Doré fogpaszta** használatával. Nem habzik! A szájrógot deszinficiálja, utóíze igen kellemes. Ár 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszerüzletében

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Poloskák

irtására egyedüli biztos szer a **„Phenoleav”** 1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszere

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a **Mak-kávé** darálva, pörköltve 1/2 kgros csomag 6 korona.

Viszketegységet,

szenyert. rüht a leggyorsabban elmulasztani a Dr. Flosch-féle „Skaboform-Kenőcs”. Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti postés Dr. Flosch-félet kérjünk. Próbát legény 3.— k. nagy tégely 5.— k. Csaldáti adac 12.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerüzletében, Andrassy-tér 22. számán a „SKABOFORM” védjegyre figyeljék. 7151

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Érvényes 1918. évi jun. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.45
Aradról Szegedre érkezik:	
Személyvonat délelőtt	12.00
Személyvonat este	9.31
Szegedről Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.05
Személyvonat délután	8.17
Szegedről Aradra érkezik:	
Személyvonat reggel	7.36
Személyvonat este	7.51
Aradról Brádra indul:	
Személyvonat reggel	5.40
Személyvonat délután	12.48
Aradról Brádra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	11.53
Személyvonat este	7.46
Brádról Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.00
Személyvonat délután	1.15
Brádról Aradra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	10.00
Személyvonat este	7.38
Aradról Újszentannára indul:	
Délelőtt	8.26
Délután	5.30
Aradról Újszentannára érkezik:	
Délelőtt	9.10
Este	6.10
Újszentannáról Aradra indul:	
D. e.	8.15
Este	6.22
Újszentannáról Aradra érkezik:	
D. e.	9.08
Este	6.58
Borosjenőről Csermőre indul:	
Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.32
Csermőről Borosjenőre indul:	
Vegyes vonat reggel	6.32
Vegyes vonat délután	4.29
Mezőhegyesről Kétegyháza indul:	
Reggel	8.37
Este	6.20
Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:	
Reggel	6.10
Délután	4.10
Újszentannáról Kétegyháza indul:	
Délelőtt	9.25
Este	7.00
Kétegyházáról Újszentannára indul:	
Reggel	6.00
Délután	4.00
Borosseberről Menyháza indul:	
Vegyesvonat délelőtt	9.00
Julius 1-től — augusztus 31-ig:	
Vegyesvonat délután	4.45
Menyházáról Borosseberről indul:	
Vegyesvonat délután	2.39
Julius 1-től — augusztus 31-ig:	
Vegyesvonat délután	2.39

Könyvnyomdai

tanulóléányok felvétetik.

Bővebben a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket... Minden szó hirdetési ára 80 fillér.

Levelezés.

JOB B MEGJELENÉSŰ 24 éves jó iparos, későbbi ösmeretség céljából levelezni óhajt...

ENGLISH MAN levelet írt „English Lady”-nek a kiadóba.

Alkalmazást keres.

JOB B CSALÁDBÓL VALÓ leány szolidabb üzletbe alkalmazást keres.

GAZDASÁGI KOVÁCS állást keres, Stríffer Ferenc Elek 268.hátszám

Alkalmazást nyer.

EGYSZERŰ LEANY vagy asszony, üzletbe felvétetik.

BEJÁRÓNÓT KERESSEK lépcsőház takarításhoz.

EGYES FIZETŐ varróleányok felvétetnek.

BEJÁRÓNÓT keres Dr. Szöllösi Zsigmond ügyvéd.

FÜZÖNŐ jó fizetéssel felvétetik.

FEHERNEMUVARRÓNÓ keresetnek 100 darab papírszövet alsóruha varrásához.

MINDENES FÜZÖNÓT KERES magánas urinál.

TANONC, fizetéssel felvétetik.

FÜZÖNŐ, ki a libabontáshoz ért, kóser vendéglőbe azonnalra felvétetik.

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

VIDÉKRE 2 polgárista leány és III. osztályú végző fiúgyermek mellé, képzettségű női tanító, ki a háztartásban is segédkezhetne.

Lakást keres.

KERESSEK 2 szobás lakást minden mellékkeliséggel, lehet Ujaradon is.

AKI egy 4-6 szobás lakást szerez, jutalmul egy 100 kilós disznót adok.

IRODITÁNO keres a belvárosban butorozott szobát teljes ellátással.

400 KORONÁT adok annak, aki a belvárosban egy 4-6 szobás lakást keres.

Kiadó lakás.

KETAQYAS BUTOROZOTT szoba azonnal kiadó, Tökély-tér 3.

OKTÓBER ELSEJÉRE magános urnóknak butorozott szoba kiadó.

KÉT EGYMÁSBA nyíló különbejárattú butorozott szoba azonnal kiadó.

Vétel és eladás.

NAGY ebédlő szőnyeg, gardrob szekrény és ebédlő csillár eladó.

KAT darab vadonat új, finom damasztörülköző s egy 6 személyes sárge színű finom damaszt kávé garnitúra eladó.

ALIG HASZNALT fűszerüzlet berendezés eladó.

KEVESET használt hálószoza berendezés eladó.

KÜLÖNFÉLE butorok eladók.

MÉZET VESZEEK minden mennyiségben.

SZARAZ HAL állandóan raktáron, friss hal 2-szer hetenkint.

NOI KALAP formázást 12 koronától kezdve vállal Kalap-bazar, Arad.

KÉT DARAB matt két ajtós szekrény egy matt ágy matrácával és hozzá éjjeli szekrény márvánnyal elad.

FINOM csemegeszőlő kapható nagyban és kicsinyben.

EGY alig használt szép uri szoba berendezés, mely áll: egy amerikai íróasztal, könyvszekrény, kis asztal, 2 bőrfotel és divánból.

NAGYMENNYISÉGU dézsa jutányos árban kapható Pollák József-cégnél.

ELADÓ 2 nagy fehér asztal, vendéglősök és szabó iparosoknak igen alkalmas.

ELADÓ BUTOR álló tükör, mahagoni könyves polc két egy ajtós polturosszék.

HASZNALT OLON megvételre kerestetik Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

KISEBB magánházat kerttel keresek megvételre.

MEGVÉTELRE KERESSEK egy lehetőleg új adómentes házat 4 szoba, fürdőszoba, konyha, istálló, egy kis kert és a szükséges mellékkeliségek.

FÖTÉRREZ KÖZEL egy emeletes bérház eladó.

Üzletek.

NAGY ÜZLETKERESKEDŐ a Vadköz-kürt-szélesség épületében kiadó.

Eladás.

KERESTETIK uri leány részére teljes ellátás uri családnál.

Oktatás.

POLGÁRI MEKOLAI vizsára előkészítő főnötteket is szaktanár.

Különféle.

APRÓHIRJÉTESEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában.

19517-1918. kh.

HIRDETME NY.

A m. kir. Ministeriumnak az egyes vegyészeti nyersanyagoknak és termékeknek a vámkülföldről való behozatala tárgyában.

Vámkülföldről a magyar szent korona országainak területére a jelen rendelet életbelépeése után behozott alább megnevezett áruk a helyföldön kizárólag csak a Magyar Vegyészeti Kútkereskedelmi Részvénytársaság.

Borax és borvegyletek: Kénkövánd, kén-faleparoló ipari termékek, az ecetsav és a faszen kivételével.

Aki a jelen rendelet valamelyik rendelkezését megszegi az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el.

Arad, 1918. évi augusztus hó 21-én. Bittner, főkapitány h.

Villany-vasaló

előrendelt minőség, kapható amíg a készlet tart 5133

Palinkás L. és Társa villanyvasalóüzeméneki Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

Bél község előjárósága. 1189-1918. sz.

ARVERÉSI HIRDETME NY. Bél község tulajdonát képező vá-sárvámjog, illetve helypénzeszedési jog 1919. évi január hó 1-től 1921. évi december hó 31-ig terjedő egymásután következő három évre.

Bél (Biharvármegye) 1918. szeptember hó 8.

19415-1918. kh. HIRDETME NY.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumnak 3019-3020 és 3018/1918. sz. alatt kelt, a nyers marha és lóbőrökért, valamint a kész bőrkéért követelhető legmagasabb árak megállapítása és egyes bőrfajták gyártásának szabályozásáról.

annak teljesszövegű eredetij, az érdekeltek által hivatalom iparügyi osztályában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Arad, 1918. augusztus 28. Greén, főkapitány.

Új mézes karamell, zsirnak is alkalmasak.

50 kg.-os úrtartalommal 6527

kaphatók

Aradi Kereskedelmi és Áru-forgalmi Részvénytársasággal Ipar- és Népbank épület. Telefon 966.

Dr. KAJDAGSY

gyógyt. minőségű borbélyokat, idegtelepességeket, valamint női borbélyokat. Eszközök: „Erich 606” módosított legújabb szerével.

Makkoltatás értékesítése.

A csanádi püspöki uradalom aradmegyei konopi uradalmában (Vasut-állomás Konop) a makkoltatást zárt írásbeli ajánlatok útján óhajtom értékesíteni.

Makó, 1918. évi szeptember hó 9-én. 6579

PUSPOKURADALMI JÓSZÁGIGAZGATÓSÁG,

gépen. Kiadótulajdonos: Aradi Nyomda R.-T.

Nyomatott az Aradi Nyomda R.-T. rotációs